



Vantaa
Liikettä



VANTAAN YMPÄRISTÖRAPORTTI

2014 – kevät 2015

Vantaan ympäristöraportti 2014 - kevät 2015

ISSN 2342-9453 (painettu) ISSN 2342-9461 (verkkojulkaisu)

Sarja: Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja 2015:2

ISBN 978-952-443-494-2 (painettu)

ISBN 978-952-443-495-9 (PDF)

Julkaisija: Vantaan kaupungin ympäristökeskus

Kannen kuva: Dixin avajaiset, Vantaan kaupunki, aineistopankki

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Käsissäsi olevan uusimman Vantaan ympäristöraportin kansikuvasta voi löytää paljon kaupungin kestävän kehityksen arvoihin liittyvää symboliikkaa. Kuvassa pieni tyttö katselee uuden Dixin asemakeskuksen ikkunasta radalle saapuvaa junaa. Pieni tyttö edustaa tulevia sukupolvia, juna kestävää liikumista ja Vantaa liikettä -slogan muutosta kohti kestävämpää kaupunkia.

Myös Vantaan kaupungin kehittämisessä, suunnittelussa ja rakentamisessa kestävän kehityksen arvot ovat näkyneet jo vuosikymmenten ajan. Toki ympäristöhaasteet ovat tulleet monimutkaisemmiksi. Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja luonnonvarojen liiallisen käytön lisäksi ilmastonmuutoksen uhka on tehnyt kestävän kaupungin rakentamisen haasteen entistä vaikeammaksi.

Vantaan kaupungiltakin suuria taloudellisia satsauksia vaatinut Kehäradan rakentaminen on loppusuoralla. Kehärataa ja joukkoliikenteeseen tukeutuvia asemanseutuja tiivistetään ja kehitetään. Kivistöön rakentuu lähivuosina kokonainen uusi asuinalue palveluineen. Uudesta alueesta kasvaa kotikaupunki jopa 30 000 vantaalaiselle. Kivistön kehittämisessä käytetään Suomessa uutta One Planet Living -konseptia, jossa korostetaan monimuotoisuutta ja suvaitsevuuksia sekä etenkin ekologisuutta. Tarkoitus on kannustaa asukkaita sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään elämäntapaan.

Maankäytön ja liikenteen ratkaisujen lisäksi kaupungin ilmastovaikutuksiin voidaan merkittävästi vaikuttaa uudis- ja korjausrakentamisen toimilla. Myös näissä asioissa kaupunki on ollut aktiivinen. Kaupungin omien kiinteistöjen energiatehokkuutta onnistuttiin parantamaan uudenlaisen energia- ja tehokkuussopimusten kautta jopa niin, että nämä kaupungin innovatiiviset ESCO-hankkeet ovat saaneet kansallista tunnustusta.

Ympäristövastuullisuuden edistämiseksi kaupungissa tehdään kovasti työtä. Ympäristökasvatustyö kouluissa ja nuorisotiloissa on aktiivista, ja tästä kantautuu varmasti tietoa myös koteihin. Omassa toiminnassaan kaupunki on vuonna 2014 aloittanut hankintojen vastuullisuuden kehittämisen, onhan kaupunki julkisena hankkijana varsin merkittävä ostopäätösten tekijä. Vastuu luonnon monimuotoisuudesta on myös kaupungille tärkeää ja vuonna 2015 kaupunki haluaa nostaa kaupungin puroluonnon asukkaiden tietoisuuteen järjestämällä Purojen kaupunki -teemavuoden.

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja



VANTAAN KAUPUNKI Ympäristökeskus Pakkalankuja 5 01510 Vantaa	KUVAILULEHTI Julkaisun päivämäärä Kesäkuu 2015
Tekijä: Tina Kristiansson, Jarmo Honkanen, Leena Maidell-Münster	
Julkaisun nimi: Vantaan ympäristöraportti 2014 - kevät 2015	
Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen vuosittain julkaisema ympäristöraportti on valmistunut. Ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2014 ja kevään 2015 hyviä toimintatapoja ja kestävää kehitystä tukevia hankkeita Vantaalla. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2013 ja osittain myös vuoden 2014 kestävä kehityksen indikaattorit ja ympäristötilinpidon sekä kaupungin ympäristöohjelman 2013-2016 seurantaraportin. Ekologisen kestävyuden säilyttäminen kaupungissa on Vantaan ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä ympäristöpolitiikassa vuosille 2012–2020 on kaupungin pitkän aikavälin linjaukset ekologisen kestävyys- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Vantaan kaupunki on mukana useissa energiansäästöön tai muutoin kestäväan kehitykseen tähtäävissä hankkeissa yhteistyössä muiden kaupunkien ja eri alojen tutkimuslaitosten kanssa. Kestävän kehityksen periaatteet näkyvät ja tuntuvat niin koko kaupungin toimissa kuin erillisissä toimipisteissä ja yksittäisissä tapahtumissa. Kestävä kehitys on luonnollinen osa toiminnan ideologiaa yhtälailla päiväkodissa, kirjastossa tai työpajassa. Koulutukset ja neuvonta sekä jalkautuminen erilaisiin talkoisiin kuuluivat osana kestäväan kehityksen toimintaan. Ennakkotiedon mukaan Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2014 yhteensä viisi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Eniten vähenivät kulutussähkön tuotannosta aiheutuneet päästöt (- 12 %). Kaukolämmön aiheuttamat päästöt vähenivät 7 prosenttia. Asukasta kohti laskettuna päästöt vähenivät 7 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Vähennystä tapahtui kautta linjan, ja eniten vähenivät kulutussähkön tuotannosta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt (- 13 %) sekä liikenteen (- 8 %) ja kaukolämmön tuotannosta aiheutuneet päästöt (- 8 %). Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyysindikaattorit näyttävät jo vuosia jatkuneen jokseenkin hyvän tilanteen säilyneen. Yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti kaupunkirakenne tiivistyy ja eheytyy. Vuonna 2014 lähes kaikki uudet asunnot ja muut rakennukset rakennettiin asemakaava-alueille. Muutokset palveluiden saavutettavuudessa olivat vähäisiä. Suurimman muutoksen ollessa koulujen saavutettavuudessa: väestön, joka asuu korkeintaan 700 metrin päässä peruskoulusta (luokat 1–6), osuus pieneni 3,3 prosenttiyksikköä. Toiminnan kuormituksen ja ekotehokkuuden indikaattoreissa suuri muutos tapahtui vuonna 2014. Kivihiilen ja etenkin maakaasun käyttö vähenivät selvästi, kun sähköä ja kaukolämpöä alettiin saada sekajätteen poltosta uudessa jätevoimalassa. Käytössä olevien vuoden 2013 tietojen perusteella sähkön kulutus on ollut laskussa, kun taas veden kulutus kasvaa. Sama suunta näkyy kaupungin omistamien kiinteistöjen sähkön, lämmön ja veden kulutuksen luvuissa vuodelta 2014: sähköä ja lämpöä meni vähemmän, mutta vettä kului aiempaa enemmän. Ilmalaatu on pysynyt hyvänä. Vantaan jätevedet puhdistetaan hyvin entiseen malliin, ja jätevesikuormitus on pysynyt jokseenkin ennallaan. Liikenteen aiheuttamat asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt vähenivät vuonna 2014 kolme prosenttia. Autojen määrän vuosikausia tasaisesti jatkunut kasvu jatkui. Vuonna 2014 Vantaalla oli 525 autoa tuhatta asukasta kohti. Se on 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013. Työsuhdematkalippu lisää suosiotaan vuodesta toiseen; vuonna 2014 kasvua oli yli 10 prosenttia edellisvuodesta. Ympäristövastuullisen kulutuksen ja ympäristökasvatuksen indikaattorit vuodelta 2014 kertovat hyvästä kehityksestä. Keskitetysti kilpailutettavia hankintoja tehtiin lähes 11,5 miljoonalla eurolla, ja siitä ympäristönäkökohdat olivat ratkaiseva tekijä 9,3 miljoonan euron edestä – siis yli 80 prosentissa keskitetysti kilpailutettavista hankinnoista. Ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kasvoi. Koulutettujen ekotukihenkilöiden määrä nousi 5,4:än sataa kaupungin työntekijää kohti. Luontoretkille osallistuneiden määrä pysyi vuoden 2013 tasolla.	
Asiasanat: ympäristöraportti, ympäristöindikaattorit, ympäristön seuranta, kestävä kehitys	
Julkaisija: Vantaan kaupungin ympäristökeskus	
Sarjan nimi: Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja 2015:2 ISSN 2342-9453 (painettu) ISSN 2342-9461 (verkkojulkaisu)	
ISBN 978-952-443-494-2 (painettu) ISBN 978-952-443-495-9 (PDF)	
Kokonaissivumäärä: 33 + liitteet	
Kieli: suomi	

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 VANTAAN KAUPUNKIORGANISAATIO	5
3 YMPÄRISTÖJOHTAMINEN VANTAALLA	6
4 KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN	8
4.1 YLEISEN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN	8
4.2 MAANKÄYTÖN JA KAUPUNKIRAKENTEEN KESTÄVYYDEN EDISTÄMINEN	11
4.3 TOIMINNAN KUORMITUKSEN VÄHENTÄMINEN JA EKOTEHOKKUUDEN EDISTÄMINEN	16
4.4 LIIKKUMISEN KESTÄVYYDEN EDISTÄMINEN	21
4.5 YMPÄRISTÖVASTUULLINEN KULUTUS JA YMPÄRISTÖVALISTUKSEN EDISTÄMINEN	24
5 VANTAAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMAN 2013-2016 SEURANTA	31
5.1 YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMINEN	31
LIITTEET	
Vantaan ekologisen kestävyysindikaattorit	34
Ympäristöohjelman seuranta	38
Ympäristövalitukset Vantaalla	47

1 JOHDANTO

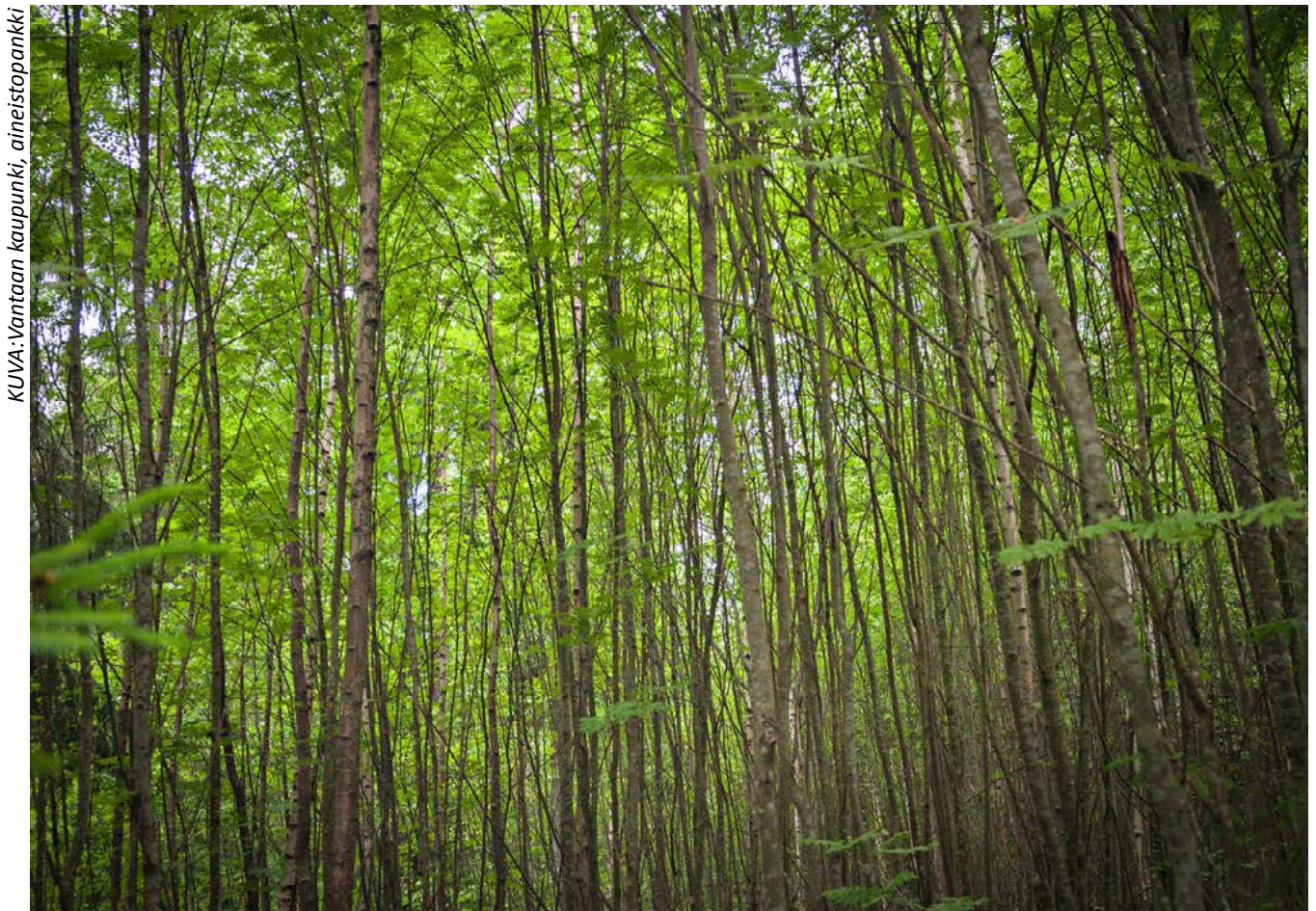
Vantaan ympäristöraportissa 2014 - kevät 2015 esitellään hyvien käytäntöjen avulla kaupungin ympäristötyötä tältä ajanjaksolta. Lisäksi raporttiin on liitetty kaupungin ympäristöohjelman 2013-2016 seurantatiedot. Raporttiin on myös koottu tilastotietoja muuttujista, joilla on merkitystä arvioitaessa Vantaan kaupungin onnistumista kestävä kehityksen tavoitteissaan.

Ympäristöasiat ja kestävä kehitys ovat nykyisin kiinteä osa kaikkea kaupungin toimintaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2012 Vantaan ympäristöpolitiikan vuosille 2012–2020. Ympäristöpolitiikassaan Vantaan kaupunki pitää toimintaperiaatteena kestävä kasvua kohti hiilineutraaliutta ja ympäristövastuun huomioon ottamista kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Näissä

sitoumuksissa riittää haastetta, ja hyvä ympäristöjohtaminen onkin avainasemassa tavoitteisiin pääsemiseksi.

Vantaan kaupungin toimialat tekivät uudet ympäristöohjelmat vuosille 2013–2016. Niiden pohjalta koottiin koko kaupunkia koskeva yhteinen ohjelma: Vantaan kaupungin ympäristöohjelma 2013–2016.

Vantaan kaupunki on mukana Suomen kuuden suurimman kaupungin työryhmässä, joka kehittää ja yhtenäistää ympäristöraportointia. Vantaalla vuosittain koottavan ympäristöraportin rinnalla julkaistiin alkusyksyllä suppeampi ympäristökatsaus. Vuonna 2013 ilmestyi myös *ympäristön tila*-raportti.



KUVA: Vantaan kaupunki, aineistopankki

Kuva. Kakolanmäen nuorta koivikkoa.

2 VANTAAN KAUPUNKIORGANISAATIO

Vantaan kaupunkiorganisaatio uudistettiin vuoden 2013 alussa. Organisaatiossa on nyt viisi toimialaa, jotka ovat kaupunginjohtajan toimiala, konserni- ja asukaspalveluiden toimiala, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, sivistystoimen toimiala sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala. Kaupunkiorganisaatioon kuuluvat myös Vantaan kaupungin omistamat liikelaitokset:

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Suun terveydenhuollon liikelaitos ja Vantaan työterveysliikelaitos.

Vantaan kaupungilla on joko suoraan tai tytäryhteisöittensä kautta määräysvalta lähes sadassa osakeyhtiössä, säätiössä, yhdistyksessä ja muissa yhteisöissä. Sen lisäksi Vantaan kaupunki on osakkaana kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä.

Vantaan kaupunki	
Väestö 1.1.2015	210 803
Kokonaispinta-ala (maapinta-ala)	240,4 km ² (238,4 km ²)
Väestötiheys (as/maa-km ²)	884
Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2014	10 432 (vakituiset ja määräaikaiset)

Lähde: Vantaan kaupunki

Elinkeinorakenne, työpaikkojen määrä toimialoittain 31.12.2012			
Yhteensä, kpl	106 602		
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	314	Kiinteistöalan toiminta	682
Kaivostoiminta ja louhinta	61	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5 346
Teollisuus	13 150	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8 964
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	400	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	4 171
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	660	Koulutus	3 841
Rakentaminen	8 082	Terveys- ja sosiaalipalvelut	9 204
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	23 566	Taiteet, viihde ja virkistys	1 526
Kuljetus ja varastointi	16 682	Muu palvelutoiminta	2 165
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 986	Kotitalouksien toiminta työnantajina	0
Informaatio ja viestintä	2 002	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	9
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	864	Toimiala tuntematon	927

Lähde: Tilastokeskus Työssäkäyntitilasto
(c) Tilastokeskus - Statistiekcentralen

Talous	Vuosi 2012	Vuosi 2013
- vuosikate/poistot	94,6 %	148,9 %
- investointien tulo-rahoitus	40,5 %	66,3 %
- lainat (€/asukas)	4 642,4 €	4 790,4
- konsernilainat (€/asukas)	8 984,2 €	8 959,6 €

Lähde: Vantaan kaupunki

3 YMPÄRISTÖJOHTAMINEN VANTAALLA

Ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite on ekologisen kestävyysyden ylläpitäminen ja edistäminen. Kestävä kehitys on myös yksi kaupungin kolmesta arvosta innovatiivisuuden ja yhteisöllisyyden ohella.

Vantaan visio:

"Vantaa on asukkaille ja yrittäjille Suomen vetovoimaisin ja kansainvälinen kotikaupunki, joka toimii kestävä kehityksen suunnanäyttäjänä."

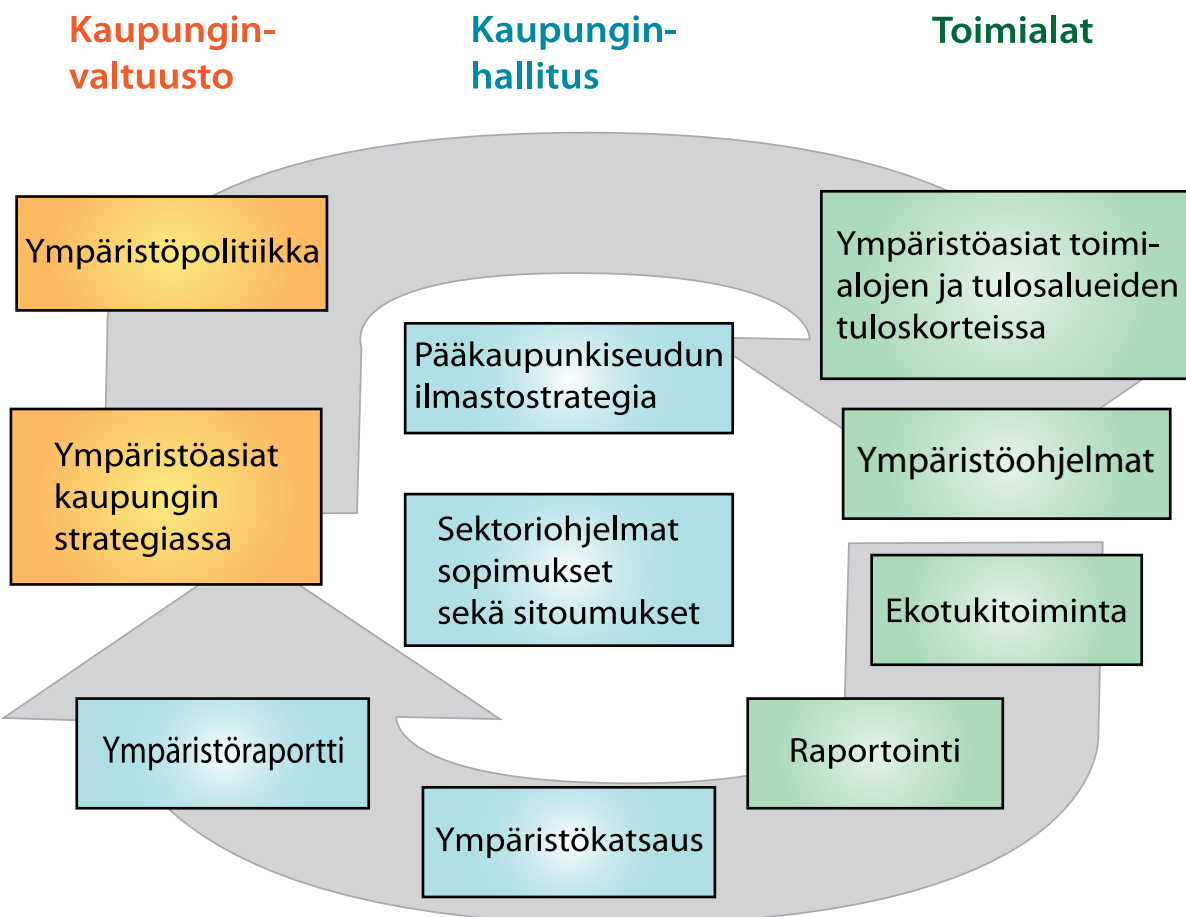
Kestävän kehityksen arvo:

"Turvataan hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat, oikeudenmukaisuus ja pidetään talous tasapainossa."

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 valtuustokauden 2013–2016 strategian. Strategiassa on yhtenä painopistealueena mainittu kaupunkirakenteen eheyttäminen. Eheä yhdyskuntarakenne tiivistää rakennettuja alueita ja mahdollistaa yhtenäisen jatkuvan viheralueverkoston toimivine ekologisine yhteyksineen. Viheralueet ovat helposti asukkaiden saavutettavissa ja auttavat varmistamaan terveellisen sekä viihtyisän elinympäristön säilymistä. Eheä kaupunkirakenne edistää ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ja parantaa sopeutumista ilmastonmuutokseen. Tiivis rakentaminen ja tehokas joukkoliikenne kulkevat käsi kädessä, ja riittävä viheralueiden verkosto tehostaa hulevesien imeytymistä.

Vantaalla toteutetaan kaupunginvaltuustossa vuonna 2012 hyväksyttyä ympäristöpolitiikkaa vuosille 2012–2020. Ympäristöpolitiikan linjaukset näkyvät vuonna 2013 hyväksytyissä kaupungin sekä toimialojen ympäristöohjelmissa.

KUVA: Tarja Starast



Kuva. Ympäristöjohtaminen Vantaalla.

Kaupungin ja sen viiden toimialan ympäristöohjelmat vuosille 2013–2016 pyrkivät osaltaan vastaamaan vakaviin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, luonnonvarojen kestävämpään käyttöön ja luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Lisäksi ohjelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla pyritään täyttämään sovitut tavoitteet sekä kansainvälisten ja kansallisten sitoumusten velvoitteet. Kaupungin ympäristöohjelmassa on kuuden eri päämäärän alla kaikkiaan 56 tavoitetta.

Tavoitteita ja toimenpiteitä seurataan ja arvioidaan. Se on keskeinen osa ympäristöjohtamista Vantaalla, niin kuin on myös ympäristöjohtamisen jatkuvan parantamisen periaate.

- Vantaan ympäristöpolitiikka 2012–2020

- Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.6.2012.
- Ympäristöpolitiikan toimintalinjauksena on, että Vantaa kasvaa kestävästi kohti hiilineutraaliutta ja kaupunki kantaa ympäristövastuuta kaikessa päätöksenteossaan ja toiminnassaan.

- Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 ja sen tarkistetut tavoitteet 2012/2013

- Tavoitteiden mukaan pääkaupunkiseutu on hiilineutraali vuonna 2050 ja kasvihuonekaasupäästöt vähenevät vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta

- Kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimus (Covenant of Mayors)

- Sopimus edellyttää CO₂-päästöjen ja energiankulutuksen vähentämistä vähintään 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 1990

- Kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteet

- Verkostoon kuuluvat Espoon, Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupungit

- Kaupunginjohtajien kahteen yhteiseen kannanottoon liittyy yhteensä kymmenen aloitetta. Ne koskevat paikallisen energiaviisaan rakentamisen tiekartan laatimista (ERA 17), rakennusvalvonnan kehittämistä ennakoivan laadunvalvonnan suuntaan, energia- ja ilmastoneuvonnan edistämistä asuinalueilla, investointien ilmastovaikutusten budjetointia, ekotuki-toiminnan levittämistä, matkustustarpeen vähentämistä, kasvihuonekaasujen vähentämismahdollisuuksien selvittämistä 30 % vuoteen 2020 mennessä, valtion ilmastokumppanuusaloitteen tukemista, vähäpäästöisten autojen käyttöönottoa suurissa kaupungeissa sekä ilmastoyhteistyön lisäämistä kaupunkien ja pienten sekä keskisuurten yritysten välillä.

- KETS, kuntien energiatehokkuussopimus

- Kaupungin ja TEM:n välillä solmittu sopimus energiansäästön tehostamisesta.

- Pääkaupunkiseudun ilmastomuutokseen sopeutumisen strategia

- Linjauksena, että ilmastomuutokseen sopeutuminen otetaan keskeiseksi lähtökohdaksi yhdyskuntien suunnittelussa, rakentamisen ohjauksessa ja teknisten verkostojen kehittämisessä.

4 KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

4.1 YLEISEN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

Kivistöön kestävä kehityksen toimintasuunnitelma

Kivistön kaupunginosaan rakentuu lähivuosina kokonainen uusi asuinalue palveluineen. Uudesta alueesta kasvaa kotikaupunki jopa 30 000:lle vantaalaiselle. Ensi kesänä alueella järjestetään myös vuoden 2015 asuntomessut.

Kivistöön kehitetään palveluiden, työssäkäynnin ja asumisen modernia ja elämyksellistä kaupunkikeskusta, jolle kestävä liikkuminen luo pohjan. Kehittämisessä korostetaan monimuotoisuutta ja suvaitsevaisuutta sekä erityisesti ekotehokkuutta. Kaupunkikeskukselle on luotu One Planet Living -konseptin mukaiset ydinarvot, jotka ohjaavat kehittämistä. Jatkossa konseptia käytetään koko Kivistön kaupunginosan kehittämisen apuna. Vantaan kaupungin lisäksi kehittäjäkumppaneina hankkeessa toimivat HOK-Elanto, Ruokakesko, NCC ja Skanska.

One Planet Living on Englannista lähtöisin oleva kestävä elämäntavan konsepti, jota on käytetty useassa hankkeessa ympäri maailman. Konseptin vahvuutena nähdään sen ymmärrettävyys, joka perustuu maapallon käytettävissä olevien resurssien niukkuuteen ja niiden oikeudenmukaiseen

jaettavuuteen. Tarkoituksena on kannustaa ihmisiä ja yhteisöjä sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan elämäntapaan. One Planet Living -konseptin on kehittänyt englantilainen voittoa tavoittelematon organisaatio BioRegional yhteistyössä maailman luonnonsäätiön (WWF) kanssa.

Vuonna 2014 Sitra tuki kestäviä elämäntapoja edistävän One Planet Living -konseptin soveltamista Vantaan Kivistön kaupunkikeskustan kehittämisen lisäksi Jyväskylän Kankaan alueella.



1	Ei hiilidioksidipäästöjä
2	Ei jätettä
3	Vähäpäästöinen liikkuminen
4	Kestävät materiaalit
5	Kestävä lähiruoka
6	Resurssiviisas vedenkäyttö
7	Maankäyttö ja luonto
8	Kulttuuri ja yhteisö
9	Oikeudenmukaisuus ja paikallinen talous
10	Terveys ja onnellisuus

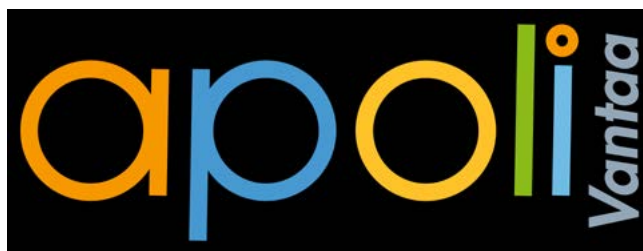
Kuva. One Planet Living -konseptin 10 periaatetta huomioivat ekologisuuden lisäksi myös hyvinvoinnin ja viihtyisyyden edistämisen.

Kuva. Kivistön kaupunkikeskustaa



Miltä Vantaa näyttää tulevaisuudessa

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2015 kaupungin uuden arkkitehtuuriohjelman (Apoli). Edellinen arkkitehtuuri valmistui vuonna 2007. Apolissa päivitetään tavoitteet ja keinot hyvän kaupunkielämän luomiseksi vuoteen 2020 mennessä. Arkkitehtuuriohjelma vastaa siihen, mitä Vantaalla pidetään tavoittelemisen arvoisena sekä ihmiselle ja luonnolle hyvänä rakentamisena.



Ohjelmassa määritellään 20 kärkihanketta, joilla päästään tavoitteeseen. Kärkihankkeissa korostuvat erityisesti yhteistyö asukkaiden kanssa, keskustojen kehittäminen omaleimaisiksi ja aikaa kestäviksi, monipuolisten asumisvaihtoehtojen tarjoaminen, viheralueiden kehittäminen sekä pyöräilyn edistäminen.

Ohjelmassa luvataan uusia kilpailuja ympäristön suunnitteluun, suosia koerakentamista ja varmistaa rakentamisen laatua rakennusjärjestyksen avulla. Kaupunki valmistelee kaikille keskustoilte profiilit, hankkii julkisiin tiloihin taidetta ja yhteinäistää jokivarsien ulkoilureitistöjä.

Kuva. Kilterinmäen värikkäitä taloja radan varrella



KUVA: Vantaan kaupunki, mittausosasto

Kuluttajien energianeuvontahanke paneutuu energiankäyttöön

Pääkaupunkiseudulla jatkuu kuluttajien energianeuvontaan paneutuva ASIAA!-hanke. Sen tavoitteena on auttaa asukkaita energian säästöön neuvonnan, yhteisöllisen tekemisen ja tiedottamisen keinoin. Saatua kokemusta hyödynnetään alue- ja maakuntatasolla energianeuvonnassa.

ASIAA!-hankkeen työntekijät ovat neuvoneet vantaalaisia muun muassa energialuennoilla ja energiaklinikoilla tapahtumissa. Energiaklinikalla asukkaat saavat tietoa energiankulutuksen tehostamisesta ja voivat tutustua eri lampputaloihin ja kulutusmittareihin.

Vantaan työväenopistolla järjestettiin kaikille asukkaille suunnattu Viisas energiankäyttö kotona -luentosarja sekä taloyhtiön hallituksen jäsenille suunnattu Taloyhtiön elinkaari ja energianhallinta -luentosarja. Hanke on käynyt pitämässä energialuentoja eri yhdistysten tilaisuuksissa. Taloyhtiöiden hallitusten koulutusmallin kehittämistä jatketaan hankkeen loppuun saakka.

Vihreät ovet -tapahtumassa jaettiin tietoa ja kokemuksia

Kuluttajien energianeuvontahanke oli vuosina 2014 ja 2015 mukana järjestämässä Vihreät ovet -tapahtumaa, jossa asukkaat, yritykset ja kaupunki avasivat jälleen ovensa yleisölle kertoakseen kokemuksensa energiatehokkuusratkaisujen hankinnasta ja käytöstä. Kokemusten jakamisella halutaan edistää uusien energiatehokkuusratkaisujen ja uusiutuvan energian käyttöönottoa.

Tänä vuonna Vihreät ovet avattiin eri alueilla järjestettävillä energiakierroksilla. Energiakierroksilla pääsi tutustumaan kiinnostaviin kohteisiin ja kysymään lisätietoa eri energiatehokkuusratkaisusta ja uusiutuvien energioiden järjestelmästä suoraan käyttäjiltä.

Vuonna 2015 Vihreät ovet -tapahtumaa koordinoi Suomen ympäristökeskus (SYKE) yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonnan, Aalto-yliopiston, Ilmastoinfon ja Lähienergiailiiton kanssa.



KUVA: Anu Norros

Kuva. Aurinkoenergiajärjestelmän tarkkailua Vihreät ovet -tapahtumassa.

4.2 MAANKÄYTÖN JA KAUPUNKIRAKENTEEN KESTÄVYYDEN EDISTÄMINEN

MALTTI-työkalun koekäyttö syksyllä 2014

Vantaalla kokeillaan erilaisia kestävän aluesuunnittelun työkaluja, joilla voidaan arvioida kaavojen ilmastovaikutuksia sekä päästövähennysmahdollisuuksia. Syksyllä 2014 Vantaalla kokeiltiin MALTTI - työkalua, joka on matalahiilisen aluekehityksen tukityökalu. Sillä lasketaan asuinalueiden rakentamisesta sekä käytöstä aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä, kun suunnittelualueesta on vielä vähän tietoa. MALTTI laskee myös kulutuksesta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt, jolloin se antaa kokonaisvaltaisen kuvan alueen kasvihuonekaasupäästöistä.

Työkalua on kokeiltu Asolassa, Kivistössä ja Martinlaaksossa sijaitsevilla yhteensä kolmessa kaavahankkeessa. Kokeilussa laskettiin kaava-alueiden rakentamisen ja käytön hiilipäästöjen kertymät vuoteen 2050 asti.

Mallinnusten perusteella voitiin todeta, että kaikissa kaavahankkeissa rakennusten käytön aikainen kulutus muodostaa pitkällä aikavälillä kaikkein merkittävimmän osan kohdealueen hiilidioksidipäästökertymistä. Työkalulla laskettiin myös puurakentamisen vaikutusta hiilijalanjälkeen Lipstikan (Asolassa) kaavahankkeessa, jolloin oletettiin, että kaikki kerrostalot kaava-alueella olisivat puukerrostaloja. Mallinnusten perusteella todettiin, että puurakentaminen vähentäisi rakentamisen päästöjä merkittävästi. Lipstikan kaavahankkeen mallinnuksessa puurakentaminen vähensi hiilidioksidijalanjälkeä reilut 20 %.



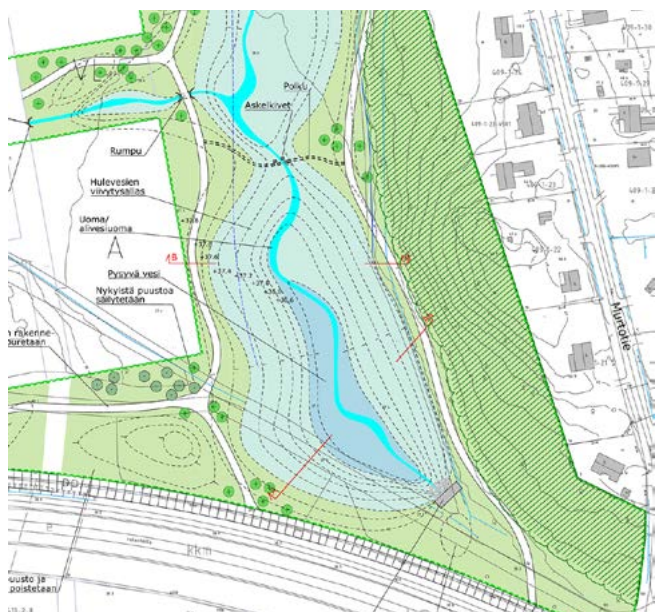
Kuva. Hulevesiratkaisuja Kivistön keskustassa.

Hulevesien hallintaan uudet työkalut

Vantaan kaupunki on kehittänyt uusia työkaluja hulevesien hallintaan. Työkaluja voivat käyttää niin suunnittelijat, rakentajat, asukkaat kuin tontinomistajatkin, ja ne soveltuvat käytettäväksi aina alueiden kaavoitusvaiheesta hulevesirakenteiden ylläpitoon asti.

Hulevesien hallinnan merkitys tulee tulevaisuudessa kasvamaan ilmastonmuutoksen myötä. Sateiden ennustetaan lisääntyvän ja voimistuvan Etelä-Suomessa, jolloin hulevesien määrä kasvaa ja hulevesistä johtuvat tulvat voivat yleistyä. Ilmastonmuutoksen arvellaan myös pidentävän kuivia jaksoja kesäisin, jolloin pienvesistöt saattavat kärsiä kuivuudesta. Luonnonmukaisella hulevesien hallinnalla voidaan ehkäistä sekä hulevesitulvia että pienvesistöjen kuivumista.

Hulevesityökalut on koottu verkkopohjaiseen suunnitteluoppaaseen, joka löytyy osoitteesta ilmastotyokalut.fi. Hulevesityökalut on kehitetty EAKR-rahoitteisessa hankkeessa Ilmaston kestävä kaupunki – työkaluja suunnitteluun (ILKKA). ILKKA-hanketta toteutettiin yhteistyössä Helsingin, Lahden ja Turun kaupunkien sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän, Ilmatieteen laitoksen ja Turun yliopiston kanssa. Hanke alkoi syyskuussa 2012 ja päättyi 31.10.2014.



Dixi sai parhaimman tason LEED-ympäristösertifioinnin

Tikkurilan asemalle kolmessa vaiheessa rakennettava toimisto- ja liikekeskus Dixi sai vuoden 2015 alussa Suomen ensimmäisen kauppakeskukselle myönnetyn platina-tason LEED-ympäristösertifiikaatin. Vantaalla Tikkurilan juna-aseman yhteydessä sijaitsevan Dixin ensimmäinen vaihe on arvioitu ja todettu olevan ympäristöratkaisuisaan parasta tasoa.

Perusta parhaalle platina-tasolle syntyi Dixissä useasta asiasta. Dixin sijainti on erinomainen julkisen liikenteen yhteyksineen ja lähialueen palveluihin. Suomen suurimpiin kuuluvasta 6 300 neliön viherkatosta saadaan hyötyä esimerkiksi hulevesien hallinnassa. Hyvä energiatehokkuus on myös perusedellytys. Lisäksi platina-tason saavuttamiseen vaikutti vähän kuluttavien vesikalusteiden valinta, vähäpäästöiset pintamateriaalit sekä paikallisten ja osin kierrätettyjen materiaalien käyttäminen rakentamisessa.

Vantaa mukana etsimässä vettä läpäiseviä pinnoiteratkaisuja

Vantaan kuntatekniikan keskus oli vuosina 2012–2014 mukana VTT:n CLASS-projektissa (Climate Adaptive Surfaces), jossa etsittiin Suomen olosuhteisiin soveltuvia vettä läpäiseviä pinnoiteratkaisuja. Nämä poikkeavat oleellisesti perinteisistä päällyste- ja rakenneratkaisuista. Jopa voimakkaat sateet läpäisevät helposti pintamateriaalin ja siirtyvät sen kautta alapuoliseen rakenteeseen ja siitä edelleen tietyllä viiveellä maaperään tai hulevesiverkostoon. Ilmaston muuttuminen lisää läpäisevien pintojen tarvetta pintavalumiin vähentämiseksi ja hulevesiverkostojen kuormituksen alentamiseksi.

CLASS-projekti oli TEKES-rahoitteinen tutkimushanke. Rahoittajina olivat lukuisat tahot, jotka edustavat kattavasti koko arvoketjua tilaajista tuottajiin. Mukana hankkeessa oli muun muassa betoni- ja kiviainesteollisuutta sekä muita materiaaleja tai tuotteita edustavia yrityksiä ja yhdistyksiä, suunnittelutoimistoja ja kaupunkia.



Kuva. Dixin yli 6 000 neliömetrin viherkatto kuuluu Suomen suurimpiin.



KUVA: Seppo Niva

Jättipalsamin torjunta tuottaa tulosta

Vuonna 2014 Vantaan ympäristökeskuksen väki jatkoi edellisvuonna alkaneita jättipalsamin torjuntatalkoitaan Liinapellossa ja Mätäojalla. Tulokset olivat lupaavia. Vuosi aikaisemmin kitketyillä alueilla jättipalsameita oli selvästi vähemmän ja uusi kitkentä sujui nopeasti.

Jokiuomanpuistossa rehotti niin ikään vuonna 2013 yhtenäinen ja laaja jättipalsamikasvusto. Viheralueyksikkö niitti silloin kasvuston ennen sementin kypsymistä. Vuotta myöhemmin jättipalsameista ei näkynyt merkkiäkään. Alue on tosin niitetty sinäkin vuonna, mutta jättipalsamit, jos niitä edes versoi keväällä, olivat poissa.

Talkoolaisten kokemukset ja jättipalsamien nopea häviäminen Jokiuomanpuiston niittoalueelta on hyvä osoitus siitä, että jättipalsamien torjunta kannattaa. Esimerkiksi Mätäojan luonnonsuojelualueella jättipalsamin jalkoihin jäänyt alkuperäinen lehtokasvillisuus elpyi heti seuraavana vuonna. Ympäristökeskus jatkaa jättipalsamin torjuntatalkoita vuonna 2015.

Nettikysely vieraslajeista

Neljän vieraslajin levinneisyyttä ja runsautta Vantaalla selvitettiin kuntalaiskyselyn avulla vuonna 2014. Netin Harava-kyselyssä vastaaja merkitsi havaintonsa suoraan kartalle ja vastasi muutamiin täydentäviin kysymyksiin. Vastaajia oli 21, ja vieraslaji-ilmoituksia kertyi 77 kappaletta. Kyselyn ja aiemman tiedon perusteella jättipalsami on levinnyt purojen ja ojen varsilla eri puolilla Vantaata. Jättiputkia on nähty Tikkurilassa ja Itä-Vantaalla. Kanihavainnot keskittyivät Myyrmäkeen. Espanjansiruetana on levinnyt Päiväkummussa, ja muutamia etanahavaintoja tehtiin myös Tammiston ympäristössä.

Työhevosia Lammaslammella

Vantaan kaupungin viheralueyksikkö teki vuonna 2014 Lammaslammen ympäristön viheralueilla puustonhoitoa. Huonokuntoisia puita poistettiin ja muutamilta kohdilta parannettiin näkymiä ulkoluureilta lammelle. Puiden ajon hoitivat Äfelin työhevoset yhdessä kaupungin metsätilojen metsurien kanssa.

KUVA: Marja-Liisa Liedes-Wilenius



Kuva. Vantaan ympäristökeskuksen väkeä jättipalsamitalkoissa.



KUVA: Mia Kuivala

Kuva. Työhevosia Lammaslammella.

Vantaa on purojen kaupunki vuonna 2015

Vantaan kaupunki edistää purojen tunnettavuutta ja toteuttaa teemavuoden, jonka aikana kiinnitetään erityistä huomiota kaupungin puroluontoon. Idean taustalta löytyvät Suomalaisen kalastusmatkailun edistämisseura (SKES) ja Vantaan vaelluskalatyöryhmä.

Purojen kaupunki 2015 -teemavuoden tavoitteena on lisätä asukkaiden tietoisuutta Vantaan ainutlaatuisesta puroluonnosta. Vantaalla on 67 pienvesikohdetta, joista puroja 55 sekä järviä ja lampia 12. Vesistöjen kunto vaihtelee, mutta joukossa on 24 erillistä arvokasta luontokohdetta, joilla on tavallisesta virtavesiluonnosta eroavia erityisiä luontoarvoja. Vantaan puroilla on eurooppalaisittain katsottuna myös yksi erityispiirre: niihin nousee taimen kudulle mereltä, mikä on todellista eksoottikkaa metropolialueella.

Purojen kaupunki -teemavuoden aikana puroluontoa myös kunnostetaan kaupungin omana työnä sekä järjestämällä talkoita. Mukana toiminnassa ovat vahvasti mukana Virtavesien hoitoyhdistys (Virho) sekä Suomalaisen kalastusmatkailun edistämisseura (SKES). Myös yritykset, asukasyhdistykset ja muut alueelliset yhdistykset pyritään aktivoimaan mukaan kunnostustöihin. Kunnostustöihin kuuluu purouomien kunnostusten lisäksi myös vieraslajien poistoa puronvarsilta.

Lapsia ja nuoria ei myöskään ole unohdettu: päiväkodit ja koulut voivat toteuttaa teemavuotta järjestämällä retkiä ja ulkoilupäiviä lähipurolle sekä osallistumalla talkoisiin. Kaikki perheenjäsenet voivat tutustua Vantaan puroluontoon muun muassa kaupungin ympäristökeskuksen järjestämällä luontoretkillä. Myös tiedotusta kaupungin puroluonnosta lisätään.



KUVA: Jaana Turunen

Kuva. Vantaan purojen teemavuosi avattiin Tikkurilan Dixin Vantaa-Infossa maaliskuun lopulla. Samalla vietettiin myös Dixissä auenneen Virtavesinäyttelyn avajaisia. Tilaisuuden tervetuliaispuheen piti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman. Purovuoden teemoihin paneutui puheessaan myös SKES ry:n puheenjohtaja Jukka Halonen. Toimitusjohtaja Petri Angervuori DHL Supply Chain (Finland) Oy:stä kertoi kummipurotoiminnastaan Krakanojalla ja tiedottaja Veera Vehkasalo toi terveiset Suomen YK-liitosta ja Pallonkustitajat-hankkeestaan. Omasta suhteestaan puroluontoon kertoi elokuvanäyttelijä ja kala-aktiivi Jasper Pääkkönen.

Määkivät kesätyöntekijät jälleen Koivuhaassa

Vantaalaiset saivat jälleen kesällä 2014 seurata määkivien ja nelijalkaisten kesätyöntekijöiden aherrusta Koivuhaassa Tikkurilan keskuspuistossa. Noin kolmikuisten, Haltialan tilalla Helsingissä syntyneiden suomenlampaiden katras saapui työpaikalleen kesäkuun alussa. Lampaiden laidunkausi jatkui syyskuun lopulle.

Tikkurilan keskuspuisto on kokonaisuudessaan noin neliökilometrin laajuinen viheraluekokonaisuus, jonka peltoalueita on viljelty jo ainakin 1600-luvulta lähtien. Alue onkin kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti merkittävä. Vanhat peltoalueet ovat paikoitellen umpeutumassa viljelyn loputtua. Laidunnuksella pyritään pitämään niittyalueet jatkossakin avoimina. Lammasaitauksen länsipuolella on puulajipuisto ja itäpuolelta löytyvät Kylmäojan puro ja sitä myötäilevä pääulkoilureitti.

Vantaan ympäristökeskuksen luontoretket vuonna 2014

Vantaan ympäristökeskus järjesti vuoden 2014 kesäkaudella kaikkiaan 20 luontoretkeä. Retkistä 15 toteutti luontoretkiyrittäjä Kuukunen Tmi/Susanne Blomqvist. Viisi retkeä toteutettiin erillis-sopimuksilla. Kesän säät suosivat retkiä alkukesän muutamia viileitä päiviä lukuun ottamatta. Retkille osallistui yhteensä noin 450 luonnosta kiinnostunutta.

Vuonna 2014 Vantaan retket olivat luonteeltaan pääosin yleisretkiä, joiden tavoitteena oli johdattaa retkeläisiä tutustumaan erilaisiin luontokohteisiin ja tavallisiin helposti nähtäviin luonnonilmiöihin. Vuoden 2015 tarjontaan on lisätty teemaretkiä etenkin purojen varsille.



Kuva. Vuoden 2015 Luontoretkikalenteri.

4.3 TOIMINNAN KUORMITUKSEN VÄHENTÄMINEN JA EKOTEHOKKUUDEN EDISTÄMINEN

Neljälle vantaalaisyritykselle Ekokompassi-todistukset

Vantaan kaupunki jakoi tammikuussa 2015 Ekokompassi-todistukset neljälle vantaalaiselle yritykselle. Todistukset ojensi kaupunginjohtaja Kari Nenonen kaupungintalolla järjestetyssä tilaisuudessa.

Todistuksen saivat Kanresta Oy:n Café Einstein Tiedekeskus Heurekassa ja Ravintola Heijastus Business Park Plazassa, Pluscon Oy ja Airport Hotel Bonus Inn.

Vuonna 2014 Vantaan kaupungin konsernipalveluissa päätettiin rakentaa kaupungin ensimmäinen Ekokompassi-ympäristöjohtamisjärjestelmä Kielotie 14:n kiinteistöön.

Pääkaupunkiseudulla kehitetty Ekokompassi on pienille ja keskisuurille yrityksille suunnattu ympäristöasioiden hallinnan työkalu. Se pohjautuu sekä kansainvälisiin ympäristöjohtamisen standardeihin että vastaaviin pohjoismaisiin kevennettyihin ympäristöjärjestelmiin. Ekokompassi-palvelut ovat osa HSY:n Ilmastoinfoa.

Marita Tamminen on huippuostaja

Vantaan tilakeskuksessa työskentelevä energia- ja tehokkuusasiantuntija Marita Tamminen valittiin Tekesin marraskuun 2014 huippuostajaksi. Huippuostajat on Tekesin ohjelma, jossa tärkeässä roolissa ovat innovatiiviset hankinnat sekä se, miten innovaatioita voi edistää hankintojen kautta ja mitä niillä voidaan saada aikaan.

Vantaan kaupunki päätti 2010-luvun alussa parantaa useamman kiinteistönsä energiatehokkuutta. Vantaalla todettiin, että monen kiinteistön energiatehokkuutta tavoitteleva rakennushanke on valtava investointi.

Marita Tamminen lähti etsimään uudenlaista toimintamallia suuren julkisen rakennushankkeen rahoitukseen. Taustana hankinnalle oli työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tehty energiatehokkuussopimus. ESCO-malli vaikutti toimivalta tällaisessa projektissa. Vantaan kaupunki paransi 14:n omistamansa kiinteistön talotekniikkaa energiatehokkaammaksi.

Marita Tammisen mukaan ESCO-hanke tietää suoraan säästöä vantaalaisille, kun kaupunki säästää energiakustannuksissaan. Vuosittaisella tasolla sähköä säästyy noin 1 300 megawattituntia ja lämpöä noin 3 000 megawattituntia. Vettä kuluu tämän hankkeen myötä 2 500 kuutiota vähemmän ja kasvihuonekaasutkin vähenevät 1,1 miljoonaa kiloa vuodessa.



Kuva. Marita Tamminen

Suuntaviivoja lähes nollaenergiarakentamiseen

Innovatiivisuutta julkisiin investointeihin (IJI) -hanke poiki Vantaalla konseptin ja alustavan suunnitelman, jolla toteuttaa lähes nollaenergiapäiväkotin. Vuonna 2018 voimaan tuleva energiatehokkuusdirektiivi velvoittaa parantamaan julkisten rakennusten energiatehokkuutta, joten Vantaan kaupungin tilakeskus yhdessä sivistysviraston ja energia-alan asiantuntijoiden kanssa kävi toimeen. Tavoitteeksi asetettiin toimiva, laadukas, kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä rakennus.

Vantaan lähes nollaenergiapäiväkotikonsepti -raportti valmistui lokakuussa 2014. Raportissa on annettu suuntaviivat tulevaisuuden mahdolliselle energiatehokkaalle päiväkodille: se on kompakti ja hyvin lämmöneristetty aurinkoenergiaa hyödyntävä rakennus. Tällä Vantaan kaupungin kehittämissankkeella on myös valtakunnallista merkitystä.

Aurinkokivi palvelee monia

Vantaan Kivistöön rakennetaan toiminnallista, visuaalista ja kestäväää kaupunkiympäristöä. Näitä tavoitteita toteutetaan myös vuonna 2016 valmistuvassa monikäyttöisessä palvelurakennuksessa, Aurinkokivessä. Aurinkokiven lähtökohtana on alueen asukkaita monipuolisesti palveleva, yhteiskäyttöön sopiva, muuntojoustava ja uudet oppimismuodot mahdollistava rakennus. Tarkoituksena on, että rakennuksen tiloja käytetään joustavasti ja tehokkaasti eri toimialojen sekä asukkaiden tarpeiden mukaisesti.

Aurinkokiven pääkäyttäjiä ovat koulu (ala-aste) ja päiväkotin, sekä äitiys- ja lastenneuvola. Lisäksi tiloissa tulevat toimimaan musiikkiopisto ja kuvataidekoulu. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan keskeisiä yhteistoimintatiloja, sekä nuoria perheitä ja lapsia palvelevia tiloja. Toisessa vaiheessa toteutetaan yläkouluikäisiä lapsia ja aikuisten harrastustoimintaa palvelevia tiloja. Rakennuksen katolle asennetaan noin 30 m²:ä aurinkopaneeneleita, joita hyödynnetään rakennuksen sähköenergian käytössä.

Kuva. Tulevan Aurinkokiven pääsisäänkäynnin julkisivu Ruusukvartsinkadulta katsottuna. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Playa Oy. Pääsisäänkäyntiaukion taideteos on taiteilija Stig Baumgartnerin käsialaa.



KUVA: Playa Oy

Jätevoimala aloitti toimintansa Vantaalla

Suomen suurimman jätevoimalan koekäyttö alkoi maaliskuussa 2014, jolloin ensimmäiset jäte-erät poltettiin energiaksi. Syksyllä voimala toimi jo toden teolla. Voimalassa poltetaan vuodessa 320 000 tonnia jätettä, eli 1,5 miljoonan asukkaan sekajätteet.

Jätevoimalan polttoaineena sekajäte korvaa vastaavan määrän fossiilisia tuontipolttoaineita. Jätevoimala tuottaa vuodessa 920 gigawattituntia (GWh) kaukolämpöä ja 600 GWh:a sähköä. Määrä vastaa noin puolta Vantaan tarvitsemasta kaukolämmöstä ja noin 30 prosenttia Vantaan vuotuisesta sähköntarpeesta. Jätevoimalan käyttöönotto vähentää Vantaan Energian fossiilisten polttoaineiden käyttöä energiantuotannossa noin 30 %.

Jätteet poltetaan arinapolttotekniikalla, joka on toimintavarma ja maailmanlaajuisesti käytetyin jätteenpolttotekniikka. Apupolttoaineena käytetään maakaasua, jolla lisätään voimalan energiatehokkuutta.

Jätevoimalan savukaasujen puhdistusmenetelmät ovat parhaita käytettävissä olevaa teknologiaa. Vantaan Energian jätevoimala alittaakin jätteenpolttodirektiivin sallimat päästörajat keskimäärin 50 prosentilla.

Jätevoimalan piipusta ulos tulevan savukaasun puhtaus varmistetaan savukanaviin sijoitetuilla jatkuvatoimisilla mittalaitteilla. Jätevoimala pysähtyy, jos voimalan päästöille asetetut raja-arvot ylittyvät.



Kuva. Långmossebergenin jätevoimala

KUVA: Vantaan kaupunki, aineistopankki

Sosiaali- ja terveystoimessa säästettiin sähköä

Vantaan sosiaali- ja terveystoimi järjesti vuonna 2014 sähkönsäästökampanjan kolmessa kohteessa. Energiansäästöpilottit toteutettiin Tammirinteen vastaanottokodissa, Simonkylän vanhustenkeskuksessa sekä Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskuksessa. Kampanjan aikana 1.3.2014–28.2.2015 yksiköissä säästettiin pienillä arkisilla teoilla sähkö- ja lämpöenergiaa. Kampanjan ideana oli, että yksiköt saavat mahdollisesti toteutuneista sähköenergian säästöistä palkinnoksi puolet työyhteisön virkistyskäyttöön. Vuoden 2014 kulutuslukumia vertailtiin edellisen kolmen vuoden keskiarvoon, ja tulosten mukaan parhaiten säästötoimissa onnistui Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskus, jossa onnistuttiin vähentämään kulutusta kymmenen prosenttia.

Alla esimerkkinä Myyrmäessä tehtyjä toimenpiteitä:

- Tehtiin valaistuskartoitus: poistettiin lamppuja paikoista, joissa oli valaistusohjeet ylittävä valaistustaso ja siirryttiin ns. ”kesävalaistukseen” luonnonvaloa hyödyntämällä.
- Autotallin valot ajastettiin vastaamaan paremmin todellista käyttöä ja lisäksi poistettiin noin neljäsosa kaikista lamputa, sillä valaistus oli paikoin turhan voimakas.
- Tarkistettiin ja säädettiin eri yksiköiden ilmanvaihdon käyntiajat vastaamaan todellisia käyttöaikoja.
- Ohjeistettiin henkilökuntaa energiaa säästäviin käytäntöihin eri kanavien kautta.
- Sulatettiin ja poistettiin käytöstä turhia kylmälaitteita.
- Asennettiin huoneisiin lämpömittareita ja ohjeistettiin henkilökuntaa seuraamaan niitä.



Kuva. Lampunvaihtoa Myyrmäen sosiaali- ja terveystalon autotallissa. Mukana talon henkilökuntaa, ekotukihenkilö ja kiinteistöhoitaja.

Alykkäät valot syttyvät liikkeestä Simonkylän kuntoladulla

Simonkylän kuntorata on saanut uudenlaisen valaistuksen. Noin 300 metrin pituista yhdysreittiä kuntoradalta Ilolan ABC:n alikululle on tammi-helmikuun vaihteesta 2015 asti koristanut kahdeksan älykästä LED-valaisinta. Hämäräkytkimet käynnistävät järjestelmän samaan aikaan kuin muutkin kaupungin katuvalot. Hämärän aikaan valaisimet syttyvät kuitenkin täyteen tehoonsa vasta silloin, kun ne havaitsevat ihmisen kokoisen hahmon liikettä. Jäniksiin, kissoihin tai tuulessa heiluviin puunoksiin ne eivät reagoi. Liikkujaa lähinnä oleva valo syttyy ja pysyy päällä 20 sekunnin ajan. Kun kamera ei enää tunnista liikettä, valo himmenee neljässä sekunnissa.

Kuntoilijoita odottaessaan valaisinten teho pysyttelee kymmenessä prosentissa maksimista. Valojen ollessa päällä vain tarvittaessa säästetään merkittävästi energiankulutuksessa ja sijoitus maksaa itsensä takaisin 5–10 vuodessa. Ensivaikutelma järjestelmästä on ollut niin hyvä, että kaupunki aikoo jatkaa älyvalojen kokeilemista muillakin Vantaan kuntoreiteillä. Todennäköistä on, että vastaava ratkaisu otetaan käyttöön parin vuoden sisällä muutamassa muussakin kohteessa.



KUVA: Anna Sjövall

Peseydy hyvin, mutta älä lotraa! - Vantaan uimahallit uusivat 30 sekuntia riittää -kampanjan

Vantaan kaupunki toteutti vuonna 2014 uimahalleissaan toistamiseen Ilmastoinfon 30 sekuntia riittää -kampanjan, koska se oli herättänyt laajaa kiinnostusta edellisestä syksynä. Kampanjan tarkoituksena on kiinnittää uimahallissa kävijöiden huomiota siihen, että peseydytään hyvin, mutta suihkussa ei lotrata tarpeettomasti.

Aurinkosähköä kotiin

Ilmastoinfo järjesti keväällä 2014 ja 2015 pääkaupunkiseudun pientaloasukkaille suunnatun Aurinkosähköä kotiin -kampanjat, joiden tarkoituksena oli auttaa asukkaita aurinkosähköjärjestelmän hankinnassa. Kampanjoissa helpotettiin järjestelmien vertailua, houkuteltiin toimittajia antamaan edullinen kampanjatarjous ja autettiin arvioimaan, olisiko oma kohde soveltuva aurinkosähkölle.

Kampanjasivuilta sai myös tietoa asioista, joita aurinkosähköjärjestelmää harkitsevan on hyvä huomioida ennen ostopäätöksen tekemistä. Molempina vuosina Ilmastoinfo esitteli kampanjaa Oma Koti -messuilla Messukeskuksessa.



Gepardi juoksee 30 sekunnin aikana kilometrin.

Mitä gepardi edellä, sitä peseytyjä perässä. Uskomattomalla nopeudella suihkuun ja pois.



ilmastoinfo



4.4 LIIKKUMISEN KESTÄVYYDEN EDISTÄMINEN

Kehärata avautumassa

Helsingin seudun yksi merkittävimmistä joukko-liikennehankkeista toteutuu heinäkuussa 2015, kun Kehärata avautuu matkustajaliikenteelle. Sen myötä avautuu raideyhteys Helsingin keskustan, Helsinki-Vantaan lentoaseman ja muun Suomen välille.

Kehärata luo tärkeän joukkoliikenteen runkoyhteyden koko pääkaupunkiseudulle. Arvion mukaan junissa tehdään päivittäin noin 150 000 matkaa. Uusi rataosuus yhdistää Vantaankoskenradan ja pääradan, jolloin Vantaalle syntyy myös merkittävä poikittainen raideyhteys Itä- ja Länsi-Vantaan välille.

Uudet asemat ovat Vehkala, Kivistö, Aviapolis, Lentoasema ja Leinelä. Junat liikennöivät päivisin 10 minuutin välein. Kaikki junat ovat moderneja, matalalattiaisia junia, joihin on helppo nousta matkalaukkujen, lastenvaunujen tai pyörätuolin kanssa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) on päättänyt, että Kehärataa kulkeva juna pysähtyy jokaisella asemalla.

KUVA: Liikennevirasto Partanen



Kuva. Kehäradan asemat valmistuvat yksi toisensa jälkeen.

Ensimmäiset ”Työpaikka, joka liikuttaa” -sertifikaatit Vantaalle

HSL jakoi ensimmäiset sertifikaatit viisaan työmatkaliikenteen työpaikoille maaliskuussa 2015. Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus oli HSL:n ensimmäisiä Työpaikka, joka liikuttaa -sertifikaatin saajia. Muut vantaalaiset sertifikaatin saajat olivat Kauppakeskus Jumbo, Finkraft Oy, DHL Businesspark ja DB Schenker.

Sertifikaatti on osoitus työpaikan sitoutumisesta kestävästi liikkumisen edistämiseen työ- ja työasiamatkoilla sekä siitä, että työnantaja on kartoittanut henkilöstönsä liikkumistapoja, toiveita ja näkemyksiä.

Pyöräilyaamiainen Pakkalassa Liikkujan viikolla

Ilmastoinfo järjesti yhdessä Vantaan ympäristökeskuksen ja liikennesuunnitteluyksikön kanssa syyskuussa 2014 pyöräilyaamiaisen Backaksen perinteisessä kartanomiljöössä. Aamiaisesta muodostui menestys, kun noin 140 työmatkapyöräilijää kävi nauttimassa aamiaista sumuisessa syysaa-

mussa. Pyöräilyaamiaistapahtuma järjestettäneen myös vuonna 2015 Liikkujan viikolla ja samalla kannustetaan ihmisiä pohtimaan omia, arkisia liikkumisvalintoja ja niiden vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Vuoden 2014 vantaalaiseksi pyöräilijäksi valittiin Korson Kaiku ry:n maastopyöräjaosto

Korson Kaiku ry:n maastopyöräjaosto valittiin Vuoden vantaalaiseksi pyöräilijäksi 2014. Tittelin sai ensimmäistä kertaa seura, aiemmin tittelin on saanut yksi tai useampi henkilö. Korson Kaiku ry:n maastopyöräjaosto pyrkii ohjaamaan etenkin nuoria liikkumaan pyöräillen niin maastossa kuin katuverkostossakin. Viime vuonna maastopyöräjaosto rakensi talkoilla yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa Suomen ensimmäisen virallisen maastopyöräreitit Korson Vierumäkeen. Maastopyöräjaoston tarkoituksena on maastopyöräilyharrastuksen lisääminen. Kilpaurheilun lisäksi jaosto tarjoaa pyöräilyyn liittyvää koulutusta, valmennusta, neuvontaa, leirejä sekä kunto- ja maastopyöräkoulutoimintaa lapsille sekä aikuisille. Vuoden vantaalainen pyöräilijä valittiin seitsemännen kerran.

KUVA: Jarmo Honkanen



Kuva. Pyöräilyaamiainen Backaksella.



Kuva. Korson Kaiku ry:n nuoria maastopyöräilijöitä.

Uusia sähköautojen latauspisteitä Vantaalle

Vantaan Energia rakensi vuonna 2014 yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa kuusi sähköautojen latauspistettä. Uudet latauspisteet sijaitsevat Energia Areenan ja Tikkurilan urheilupuiston paikoitusalueilla sekä Martinlaakson ostoskeskuksella. Vantaan Energia on vastannut uusien latauspisteiden investoinneista ja rakentamisesta. Kaupunki puolestaan antoi latauspisteille tarkoitetut maa-alueet käyttöön ja toimi tukena suunnitteluvaiheessa.

Vantaan kaupunki haluaa toimia esimerkkinä ja mahdollistajana sähköautojen yleistymiselle. Vuonna 2012 Vantaalle laadittiin yleissuunnitelma, jossa on esitetty alueet noin 100 julkiselle latauspaikalle kaupungin hallinnoimilta alueilta. Sähköautoilu on ympäristöystävällisempi vaihtoehto yksityisautoilulle, jonka vuoksi sähköautoilun edistäminen on kaupungin intresseissä.

Niin sanottu AFI- eli Jakeluinfradirektiivi edellyttää EU:n jäsenvaltioita laatimaan suunnitelman ajoneuvojen vaihtoehtoisten käyttövoimien jake-



Kuva. Sähköauto latauspisteen äärellä Tikkurilan urheilupuistossa.

luverkostolle, kuten sähköautojen latauspisteille sekä kaasuntankkausasemille. Jakeluverkostojen tulisi olla käytössä vuoteen 2020 mennessä.

Sähköajoneuvojen osalta minimimääräksi suositellaan vähintään yhtä latauspistettä kymmentä sähköistä ajoneuvoa kohden. Suomessa direktiivin mukaisia sähköautoja oli syyskuun loppuun mennessä 740 kappaletta, joista Vantaalla rekisteröitynä 54. Vuodessa sähköautojen määrä on kasvanut Suomessa 76 prosentilla, ja määrän odotetaan kasvavan tästä edelleen. Vuoteen 2020 mennessä sähköautojen kannaksi on arvioitu 20 000–40 000, joka direktiivin suosituksen mukaisesti tarkoittaisi 2 000–4 000 latauspisteen verkostoa.

Vaikka vielä on avoinna, miten direktiiviä tullaan käytännössä soveltamaan kuntatasolla, tukee latauspisteiden rakentaminen direktiivin toimeenpanoa. Nyt käyttöönotettujen pisteiden myötä julkisten latauspisteiden määrä Vantaalla kasvoi 22:een. Latauspisteiden rakentamista jatketaan vuonna 2015. Kaupungin henkilökunnan käytössä on tällä hetkellä kolme sähköautoa.

4.5 YMPÄRISTÖVASTUULLINEN KULUTUS JA YMPÄRISTÖVALISTUKSEN EDISTÄMINEN

Kolmas EkoTeko-kilpailu saatiin päätökseen!

Lukuvuonna 2013–2014 Vantaan päiväkotien ja koulujen Pöydät oli katettu! Tässä EkoTeko-kilpailussa paneuduttiin ruokalan viihtyisyyteen, ruoan arvostuksen lisäämiseen sekä biojätteen määrän vähentämiseen. Lapset ja nuoret pääsivät yhdessä keittiön väen, opettajien ja muun henkilöstön kanssa suunnittelemaan ja toteuttamaan viihtyisää ruokalaa sekä pohtimaan, miten ruokahävikkiä vähennetään.

Kilpailun tuloksena saatiin parempia ruokailuhetkiä, vähemmän biojätettä, enemmän tietoa ruokahävikistä ja hyviä käytäntöjä viihtyisään päiväkotijä ja kouluruokailuun. Kilpailun tärkeimpänä

antina olivat lasten ja nuorten oivallukset hyvistä ruokailutavoista ja -tottumuksista sekä iloinen ja innokas tunnelma. Jo pienet lapset tietävät, mitä biojäte on ja miten sitä vähennetään.

”Sinne laitetaan banaaninkuoret, ja jos ei jaksaa syödä, laitetaan siihen astiaan, se on biojätettä. Otetaan sen verran kuin jaksaa syödä”, totesivat Näätäpuiston lapset.

Sotungin lukion energiansäästöviikko

Sotungin lukiossa vietettiin syksyllä 2014 energiansäästöviikkoa. Viikkoon kuului muun muassa ruokalan pöydille jaettua informaatiota, ryhmäohjaustuokio aiheesta, ekovinkki joka päivä opettajille sähköpostitse ja päivänavaukset energiansäästöä.

Ekotukihenkilön suorittaman tarkastuskierroksen mukaan tiedotuksen jälkeen lukion tiloissa koneiden ja laitteiden sammuttaminen päivän päätteeksi lisääntyi huomattavasti.

Sotungin lukion lisäksi energiansäästökampanjoita pidetään monissa vantaalaisissa kouluissa ja päiväkodeissa erityisesti syksyn energiansäästöviikon aikana ja keväällä Earth Hour -tapahtuman tietämissä. Lisäksi yksiköitä kannustetaan energiapiihin elämään kiinteistökohtaisen sähkönsäästökampanjan avulla. Kampanjassa yksikkö sitoutuu pienentämään sähkölaskuaan ja saa 50 prosenttia säästön rahallisesta arvosta käyttöönsä kauden jälkeen.

KUVA: Anu Wällari



Kuva. Lipunkantajan päiväkodissa lapset ja aikuiset askartelivat yhdessä Bio Benkun, joka elää ruokailijoiden lautastähteillä. Bio Benkulla on taipumus muuttua äkäiseksi, jos se saa liikaa ruokaa. Tästä syystä lapset opettelevat ottamaan ruokaa lautaselle vain sen verran, mitä jaksaa syödä.

Viertolan koulu perusti välituntilainaamon

Viertolan koulussa aloitti vuonna 2014 toimintansa välituntivälineiden lainaamo. Sen käytännön asioista vastaavat oppilaat. Lainaamon välineet on alun perin hankittu oppilaiden toiveiden mukaan ja varastoa täydennetään sitä mukaa, kun välineitä rikkoutuu.

Välineet ovat sellaisia, että niillä voi pelata ja leikkiä yhdessä. Lainaamon avulla opitaan kantamaan vastuuta yhteisistä tavaroista ja samalla toivottavasti huomataan, ettei kaikkea tarvitse omistaa itse. Kaikkea ei aina riitä kaikille, joten jakamistakin joutuu harjoittelemaan.

Idea on alun perin syntynyt Päiväkummun koulussa.

Vihreä lippu levisi nuorisopalveluihin

Vuonna 2014 Vantaan nuorisopalveluiden kolme nuorisotaloa Korsossa, Kolohongassa ja Havukoskella lähtivät mukaan Vihreä lippu -toimintaan. Vihreä lippu on päiväkotien, koulujen, oppilaitosten sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimijoiden

kestävän kehityksen ohjelma, jonka avulla toteutetaan kestävä elämäntapaa. Vihreä lippu on osa kansainvälistä Eco-Schools-ohjelmaa, jonka kattojärjestö on Foundation for Environmental Education (FEE).

Nuorison kanssa eko-ohjelmien käynnistämisessä on ollut omat hankaluutensa, mutta hiljaa hyvä tulee. Paljon hyvää on jo saatu aikaan. Havukosken ja Korson nuorisotaloissa on nuorten kanssa pohdittu sähkönsäästökeinoja, vietetty konepelitömiä päiviä ja annettu aineettomia lahjoja. Lisäksi talojen tarjoiluissa on panostettu Reiluun kauppaan ja kokkikerhoissa on suosittu kausiruokaa, luomua ja lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan. Kolohongan nuorisotalossa pohditaan jätteiden lajittelua ja jätteiden synnyn ehkäisyä.

Nuorisotalojen osallistuminen ohjelmaan on aika lailla harvinaista. Suomessa vain yksi muu nuorisotalo ja kaksi nuorten työpajaa ovat jäseninä. Kaikkiaan Vantaalla on 15 Vihreä lippu -ohjelmaan osallistuvaa yksikköä.

KUVA: Salla Partanen



Kuva. Viertolan koulun välituntilainaamon valikoimaa.

Varian Elwis

Vantaan ammattiopisto Varian Ojahaantien toimipisteessä tieto- ja tietoliikennetekniikan opiskelijat ovat aloittaneet projektityöskentelynä pienoissähköautojen ja sähkökartingautojen rakentamisen. Elwis-projektissa opiskellaan suurin osa tutkinnon perusopinnoista. Projektityössä perehdytään samalla monipuolisesti myös muihin sähkötekniikan osa-alueisiin, kuten uusiutuvan energian tuotantomuotoihin ja mobiilisovelluksiin. Projektissa on valmistettu aurinkopaneelilla toimiva mobiililaitelaturi ja aurinkoenergian käyttöä on tarkoitus laajentaa tulevaisuudessa. Erilaisten mobiilisovellusten avulla seurataan muun muassa auton nopeutta, akun kulutusta ja ohjausjärjestelmien toimivuutta.

Elwis on teknologiateollisuuden rahoittama opetuksen kehittämisprojekti, jonka tavoitteena on sähkötekniikan opetuksen kehittäminen toisen asteen koulutuksessa. Projektia vetää Vantaan ammattiopisto Varia ja mukana hankkeessa ovat Espoon seudun ammattiopisto Omnia ja Stadin ammattiopisto.

Projektin nettisivut löytyvät osoitteesta www.elwis.fi.

Variassa aktiivinen kestävän kehityksen tiimi

Vantaan ammattiopisto Varian Talvikkitien toimipisteessä toimii aktiivinen kestävän kehityksen tiimi. Tärkeää kestävän kehityksen tiimin toiminnassa on opiskelijoiden osallistuminen. Tiimiä vetää kaksi opettajaa, jotka ryhmän opiskelijajäsenten kanssa toteuttavat monenlaista kestävän kehityksen toimintaa sekä teemaviikkoja ja teemapäiviä oppilaitoksessa.

Talvikkitiellä on muun muassa panostettu viihtyisyyteen ja hyvinvointiin organisoimalla opiskelijoiden aloitteesta kiertävät pihan siivousvuorot kaikille opiskelijaryhmille. Lisäksi kuntosali ja sisäpiha on yhdessä kunnostettu viihtyisiksi. Kestävän kehityksen tiimi pistää kaksi kertaa vuodessa pystyyn suositun tavaravaihtotorin, johon jokainen voi tuoda itselle tarpeettomia vaatteita ja tavaroita kiertoon. Tavaravaihtotorilta ylijääneet tavarat lahjoitetaan Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskukselle.

Vantaan ammattiopisto Varia aikoo hakea oppilaitoksen kestävän kehityksen sertifikaattia sosiaali- ja terveysalan perustutkinnolle. Aktiivisen kestävän kehityksen tiimin lisäksi sosiaali- ja terveysalalla panostetaan opetuksessa kestävään kehitykseen. Syksystä 2014 alkaen jokainen opiskelija on suorittanut opintojen alussa neljän tunnin kestävän kehityksen opintokokonaisuuden ja kestävän kehityksen opintopolku kulkee mukana opintojen loppuun saakka.

Sosiaali- ja terveystoimi kehitti palveluhankintojen strategiaa

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnat valmistellaan ja päätetään toimialalla. Palveluhankintojen kehittämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on valmisteltu palveluhankintojen strateginen käsikirja, joka hyväksyttiin vuoden 2015 alussa. Käsikirjan tavoitteena on vaikuttaa palvelun sisältöön, laatuun ja taloudellisiin vaikutuksiin sekä hankintavaiheessa että sopimuskauden aikana. Käsikirjaan on koottu ohjeet myös ympäristöasioiden huomioon ottamisesta palveluhankinnoissa. Lisäksi käsikirjassa käsitellään yleisiä hankinnan periaatteita, asiakaslähtöisyyttä, sosiaalisia kriteerejä sekä ostopalvelutuottajien ja sosiaali- ja terveydenhuollon välistä kumppanuutta.



Kuva. Varian sähkökartingauto.

KUVA: Anna Kepanen

Ruokaa vai roskaa

Ilmastoinfo toteutti Vantaalla Ruokaa vai roskaa -kampanjan, joka on suunniteltu erityisesti luonasarvintoloihin herättelemään asiakkaita poisheitetyt ruuan vaikutuksista. Kampanja oli Vantaalla näkyvissä ravintola Leijassa Pakkalassa, ravintola Villiankassa monitoimikeskus Lumossa, henkilöstöravintola Herkkupaikassa Tikkurilan terveysasemalla sekä lounasarvintola '57:ssä Vantaan kaupungintalossa.

Earth Hour -ilmastotapahtuma laajeni Tikkurilaan

Earth Hour -ilmastotapahtumaa vietettiin vuonna 2014 ja 2015 Myyrmäen Paalutorilla ja vuonna 2015 myös Tikkurilassa. Tikkurilassa kaupungintalon viereisellä aukiolla esiintyi tuliryhmä Tulikansa ja Myyrmäessä Paalutorilla Taikatulet. Earth Hour -tapahtumasta vastaavat Vantaan kaupunki ja Vantaan seurakunnat. Mukana tapahtumassa vuonna 2015 olivat myös Vantaan Sanomat, Vantaan Energia, Tikkurila Oyj, Ilmastoinfo sekä Myyrmäki-liike.



Osallistu ilmaston puolesta! Earth Hour 2015

Lauantaina 28.3. klo 20.30-20.50

Taikatulet-tulishow

Myyrmäessä Paalutorilla, jossa myös Vantaankosken seurakunnan **kynttilähartaus** klo 21

Tulikansa-tulishow

Tikkurilassa, Asematie 7, Tikkurilan seurakunnan **kynttilähartaus** klo 20.55



Klo 20-21.30 kotitalouksien ongelmajätteiden vastaanotto Paalutorilla



VANTAAN SEURAKUNNAT
FÖRSAMLINGARNA I VANDA

VANTAAN
SANOMAT



Vantaan Energia



Vantaa Reilun kaupan kaupungiksi

Vantaasta tuli kahdestoista Reilun kaupan kaupunki Suomessa. Kaupunginjohtaja Kari Nenonen vastaanotti arvonimen Reilun kaupan toiminnanjohtaja Janne Sivoselta kaupungintalossa maaliskuussa 2015.

Helsinki ja Espoo haastoivat Vantaan kesällä 2014 tavoittelemaan Reilun kaupan kaupungin arvonimeä. Vantaa lähti hankkeeseen mukaan, sillä se tukee Vantaan ympäristöohjelmaa ja kestävästä kehityksen arvoja. Vantaa suosii kaikissa hankinnoissaan, myös Reilun kaupan tuotteiden hankinnoissaan, sekä kotimaisia että eettisiä tuotteita.

Arvonimen kriteereihin kuuluu myös se, että kaupunki kutsuu eri tahojen toimijoita hankkeeseen mukaan rakentamaan yhdessä Reilun kaupan kaupunkia.

Tällä hetkellä hankkeessa on mukana yli 20 vantaalaista kahvilaa ja ravintolaa sekä yli 50 työpaikkaa ja yritystä. Jokainen voi tahollaan osallistua hankkeeseen mukaan niin näkyvästi ja tuntuvasti kuin itse katsoo parhaaksi. Asukkaat, työpaikat ja yhtei-

söt rakentavat yhdessä kaupungin kanssa Vantaasta entistä reilumpaa paikkaa asua. Vantaan oma Reilun kaupan kaupungin kannatustyöryhmä pyrkii tulevaisuudessa löytämään uusia tapoja edistää Reilua kauppaa Vantaalla.

Reilun kaupan kaupungin ideana on eettisyyden ja vastuullisten hankintojen lisääminen. Arvonimen kriteereihin kuuluvat myös Reilusta kaupasta viestiminen, osallistuminen jokavuotiseen Reilun kaupan viikkoon sekä Reilun kaupan periaatteiden mukaisesti tuotettujen tuotteiden käytön jatkuva lisääminen. Maailmalla Reilun kaupan kaupunkeja on jo yli 1 500.



KUVA: Ville Hörkkö

Kuva. Kaupunginjohtaja Kari Nenonen vastaanottamassa arvonimen Reilun kaupan toiminnanjohtaja Janne Sivoselta.

Valo tukee ja kierrättää

Vantaan Valo järjestää työpajatoimintaa yli 25-vuotiaille vantaalaisille työttömille. Työpajan tarkoituksena on ylläpitää ja päivittää taitoja sekä löytää paras mahdollinen jatkopolku työllistymiselle. Kaupungin omistaman Vantaan Valon työpajat sijaitsevat Korsossa ja Tuupakassa. Työpajojen toimintaan haetaan TE-toimiston kautta.

Vuoden 2014 aikana Korson Minkkitien työpajassa on tehty alihankintana tietokoneiden purkua. Tietokoneita on tullut viikossa keskimäärin 2 000 kiloa. Kaikille koneille tehdään tietoturvatyhjennys. Purkutuomion saaneista koneista erotellaan arvometallit, kuten kulta. Tietokoneiden purkaminen on kuulunut Vantaan Valon toimintaan alusta lähtien vuodesta 2009. Minkkitien muita työpajoja ovat polkupyörien huolto, puukalusteiden korjaaminen ja syksyllä 2014 uutena tullut pesulatoiminta. Keittiötyöpaja hoitaa talon ruokailun ja kahvitukset.

Vantaan Valon toiminnassa on vahvasti mukana kestävä kehityksen henki. Minkkitien toimipisteen aloittaessa oma väki kunnosti tilat. Kalusteista 70–80 prosenttia oli kierrätettyä. Kun Tuupakan toimipiste, Koutsi, aloitti vuonna 2013, kierrätyskalusteiden osuus oli peräti 90 prosenttia. Vanhan korjaaminen ja kierrätys tuo säästöä. Esimerkiksi jokainen uudelleen käyttöön otettu tietokone säästää kaupungilta uuden hinnan. Minkkitiellä aloitti syksyllä 2014 pesulayksikkö. Siellä muutamalla työpajalaisella on mahdollisuus alkaa uusi työura, joka voi jatkua Koivukylässä kesällä 2015 toimintansa aloittavassa suurpesulassa, jossa vastedes pestään Vantaan kaupungin likapyykit.

Yhteinen pöytä -hanke etenee

Yhteinen pöytä -projekti odottaa parhaillaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoituspäätöstä vuosille 2015–2018. Viime vuoden selvitysprojehtin pilotit hävikki- ja ylijäämäruoan logistiikassa jatkuvat kaiken aikaa. Verkoston osallisuutta vahvistetaan jatkuvasti seurakunnissa, kaupungin asukastiloissa ja yhdistyksissä. Diakonia-ammattikorkeakoulu on tullut vuodenvaihteessa mukaan osatoteuttajaksi ja -rahoittajaksi Vantaan seurakuntayhtymän ja Vantaan kaupungin lisäksi. Projekti toteutuu joka tapauksessa, rahoituksen suuruus on vain vielä auki.



KUVA: Jarmo Honkanen

Kuva. Lakanapyykki siliää Vantaan Valon Minkkitien pesulayksikössä.

Kolmivuotisessa projektissa asukkaiden osallisuutta vahvistetaan yhteisöllisten toimintojen ja vapaaehtoistyön avulla. Ruoka vetää ihmisiä mukaan toimintaan. Projekti yhdistää hävikkiruoan keskitetyn logistiikan kansalaistoiminnan kehittämiseen. Ruoka-avun logistiikkavarasto aukenee kesän aikana Halmekujalle Havukoskelle. Vapaaehtoisia haetaan parhaillaan.

Vantin ylijäänyttä kouluruokaa jaetaan kolmelle järjestölle ja yhdelle kaupungin asukastilalle kolmesta Vantaan ammattiopisto Varian keittiöstä lukukausien ajan toistaiseksi. Sitä ei jaeta kuntalaisille suoraan Varian keittiöistä, vaan ruoka syödään kansalaisjärjestöjen toimipisteissä. Vuodenvaihteessa kokeiltiin onnistuneesti Suomen Lähikaupan seitsemän pienemmän liikkeen hävikkiruoan jakelua noin 15 kohteeseen Vantaalla. Tällä hetkellä pilotoidaan kesään asti HOK-Elannon kanssa kahta isoa Prismaa.

Projekti edistää sosiaalista, taloudellista ja ekologista kestävyyttä. Sosiaaliseen näkökulmaan kuuluu osallisuuden lisääminen kansalaistoiminnan pisteissä kaupungin ja seurakuntien asukastiloissa. Ruoka-avun saajat otetaan mukaan toimintaan aktiivisiksi toimijoiksi. Projektilla vastataan ruoka-apua jakavien yhdistysten ja seurakuntien yhteisruokailujen logistiikka-, tila- ja resurssitarpeisiin taloudellisesti kestävästi. Myös hävikkiruuan joutuminen jätteeksi vähenee.

Hankintojen vastuullisuutta kehitetään

Hankintojen ympäristönäkökulmien ja sosiaalisen vastuun huomioon ottamista kehitettiin kaupungin hankintakeskuksessa vuonna 2014. Keskitettyjen hankintojen ympäristövaikutukset arvioidaan ja vaikutuksiltaan merkittävimpiin hankintojen tarjouspyyntöihin liitetään ympäristövaatimuksia. Lisäksi sisäisellä koulutuksella pyritään lisäämään ympäristönäkökohtien ja sosiaalisten vaikutusten huomioon ottamista kaikissa hankintakeskuksen tekemissä kilpailutuksissa.

Hankintakeskukseen keskitettyjen hankintojen lisäksi myös toimialoilta suoraan tehtävien hankintojen vastuullisuutta on edistetty muun muassa hankintakeskuksen ja toimialojen hankintatiimien yhteistyötä lisäämällä. Lisäksi hankintakeskus tarjoaa toimialoille neuvonta-apua. Tätä vauhdittamaan on perustettu myös Pääkaupunkiseudun cleantech-hankintojen verkosto, jonka tavoitteena on levittää tietoa eri toimialojen hyvistä käytännöistä sekä tarjota oman alan asiantuntijatukea hankintoja tekeville. Verkosto sekä Vantaan hankintakeskus järjestävät koulutuksia ja työpajoja asian tiimoilta.

Vuoden 2014 aikana hankintakeskuksessa myös valmisteltiin kaupungin kierrätysjärjestelmän kilpailuttamista ja kilpailutettiin ensimmäiset Reilun kaupan kaupungin kriteeristön täyttävät hankinnat. Sosiaalisen vastuun edistämiseksi kaupunki on mukana Handu-hankkeessa, jossa pyritään työllistymisen edistämiseen kaupungin hankintojen avulla.

REILU VANTAA



5. VANTAAN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMAN 2013-2016 SEURANTA

Vantaan kaupungin ympäristöohjelma 2013-2016 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 7.10.2013. Ympäristöohjelman tavoitteena on edistää kaupungin arvojen mukaista kestävästä kehitystä ja toteuttaa kaupunkitasoisessa strategiassa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Lisäksi tavoitteiden avulla pyritään täyttämään paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten strategioiden ja sitoumusten asettamat velvoitteet. Koko kaupunkia koskevia ympäristöhaasteita ovat ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen.

Vantaan kaupungin ympäristöohjelmassa on esitetty kuusi päämäärää, joiden alle tavoitteet on asetettu. Päämäärät ovat: ympäristötietoisuuden ja -johtamisen kehittäminen, materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, ekotehokas kaupunkirakenne ja kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö.

5.1 YMPÄRISTÖOHJELMAN TOI- TEUTUMINEN

Päämääränä ympäristötietoisuuden ja -johtamisen kehittäminen

Ympäristöohjelman mukaan ympäristötietoisuutta vahvistamalla ohjataan työntekijöitä, asukkaita ja muita sidosryhmiä ympäristövastuulliseen toimintaan. Ympäristöjohtamisen kehittämisen tavoitteena on ympäristöjohtamisen osaamisen lisääminen ja ympäristöjohtamisen nivominen osaksi johtamisjärjestelmää.

Esimies- ja perehdytyskoulutusta on uudistettu ja kumpaankin on saatu mukaan ympäristöasioita, sen sijaan ympäristökoulutusta ei ollut esimiesten koulutustarjottimessa. Vuonna 2013 toteutetun InnoLa-laaturapalkintokilpailun 75 ideasta 19 koski materiaali- tai ympäristötehokkuutta.

Kaupungin ympäristöviestintäsuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2013. Ympäristöviestintää on kehitetty ja sen suunnitelmallisuutta lisätty. Ympäristöviestintäkanavia on laajennettu myös so-

siaalisen median palveluihin vuorovaikutuksen lisäämiseksi.

Vantaa-infoissa on tarjottu ympäristökeskuksen ja HSY:n esitemateriaaleja. Lisäksi yhteispalvelupisteiden henkilökuntaa on koulutettu ympäristöasioista vuosina 2013 ja 2014. Osa asiakaspalveluhenkilöstöstä on myös käynyt ekotukikoulutuksen.

Ympäristötavoitteet löytyvät sivistustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan sekä niiden tulosalueiden tuloskorteista. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja lähes kaikissa sen tulosalueiden tavoitteissa on mukana ympäristöön liittyviä tavoitteita. Hankintakeskuksella on myös tuloskortissaan ympäristötavoitteita.

Kevennettyä ympäristöjärjestelmää on markkinoitu liikelaitosten ja tytäryhteisöjen hallintoelimille järjestetyssä ympäristökoulutuksessa. Kaksi yhteisöä harkitsee järjestelmän käyttöönottoa.

Ympäristöasioiden huomioon ottamista yhteisöjen avustushakemuksissa on myös kehitetty ja osaan hakemuksista on pyydetty selvitys toimintaan liittyvistä ympäristöasioista. Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan ohjeistus on sisällytetty palveluntuottajien sopimuksiin sitä mukaa, kun sopimuksia on tehty. Sosiaali- ja terveystoimi on laatinut palveluhankintojen käsikirjan, jossa on ohjeistus kestävästä kehityksestä huomioon ottamisesta palveluhankinnoissa.



Kuva. Vantaa-infoa avajaiset Dixissä.

KUVA: Vantaan kaupunki, aineistopankki

Päämääränä materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisella säästetään luonnonvaroja ja hillitään ilmastonmuutosta. Toimintatapojen muutoksilla pyritään vähentämään energiakulutusta ja jätteiden määrää.

Hankintakeskuksen kilpailutuksissa määrällisesti kaikista kilpailutuksista yli 80 prosentissa oli vuonna 2014 käytössä ympäristökriteerejä ja -vaatimuksia. Tietoteknisten laitteiden hankinta on siirtynyt tietohallinnosta hankintakeskukselle ja kaikkiin laitehankintoihin on liitetty vaatimukset on ympäristö- ja energiatehokkuudesta. Myös sosiaali- ja terveystoimen ja tilaajapalveluiden hankinnoissa ympäristövaatimusten käyttö on edennyt.

Energiankulutuksen vähentämisessä on edistytty kiinnittämällä huomiota valaistuksen ja laitteiden käyttöön. Sosiaali- ja terveystoimi käyttää etäneuvotteluja ja etätulkkauksia. Microsoft Lync -ohjelmisto on ollut käytettävissä vähitellen syksystä 2014, mutta ohjelmiston käyttö ei ole vielä kovin yleistä. Ajoneuvojen ja työkaluiden paikannusjärjestelmä on tuotantokäytössä ja laitteet on asennettu noin 70 prosenttiin ajoneuvoista.

Led-valaisimia asennettiin vuonna 2014 pihakatu- ja puistoraitteissa 588 kappaletta. Yhteensä niitä asennettu noin 1100 kappaletta, joka kattaa noin 3 prosenttia ulkovalaisimista. Älykästä led-valaistusta on asennettu 300 metrin matkalle ulkoilureittiä Simonkylässä.

Jätteiden määrä ei ole vähentynyt, mutta lajittelu on parantunut vuoden 2011 jälkeen merkittävästi. Biojätettä kerättiin lähes 50 prosenttia enemmän vuonna 2014 kuin vuonna 2011. Paperin kulutus on laskenut.

Kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista on tehostettu. HSY:n Ilmastoinfo ja pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvontahanke ovat ohjanneet kuluttajia muuttamaan käyttötottumuksiaan kampanjoimalla ja neuvomalla. Ilmastoinfo toteutti kampanjoita Vantaalla ja oli mukana Myyrmäen Omakotimessuilla. Myös rakennusvalvonnan rakentajille tarjoama energianeuvonta on kasvanut.

Päämääränä ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla varaudutaan sään ääriolosuhteisiin. Sosiaali- ja terveystoimen varautumissuunnitelmaan on lisätty varautuminen sään ääri-ilmiöihin. Tulvariskien määrittely ja tiedon välittäminen kiinteistö- ja rakennusalan ammattilaisille on edennyt hyvin. Tulvariskialueen asukkaita ja kiinteistöjen omistajia on tiedotettu tulvariskeistä. Rakennusluvan yhteydessä annetaan ohjeistusta hulevesien johtamisesta ja lupahakemukseen on liitettävä selvitys vesien johtamisesta. Viheralueita kehitetään sietämään sään vaihteluita, ja tekeillä on linjaus, jonka tavoitteena on asettaa kasvien käytölle periaatteet.

Päämääränä ekotehokas kaupunkirakenne

Maankäytön suunnittelu, ja siinä erityisesti alueiden käytön suunnittelu, on yksi tärkeimmistä työkaluista ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yhdyskuntarakenne ja liikenteen ratkaisut vaikuttavat pitkälle



Kuva. Pakkalan puistoraittia

KUVA: Vantaan kaupunki, aineistopankki

tulevaisuuteen. Ohjelman tavoitteiden mukainen asemanseutujen rakentaminen on nostanut rakennustehokkuutta Koivukylässä, Rekolassa ja Tikkurilassa. Merkittävin kasvu oli Tikkurilassa 400 metrin etäisyydellä asemasta. Hieman kasvua oli lisäksi Myyrmäessä ja Hiekkaharjussa sekä Leinelän uudella asuinalueella.

Kaavojen valmistelussa on muutamalla alueella testattu ilmastovaikutusten laskureita, joskaan laskennan tuloksia ei vielä ole pystytty hyödyntämään suunnittelussa. Pyöräilyn kehittämissuunnitelma on valmisteltu. Ohjelman hyväksyminen odottaa liikennepoliittisen ohjelman valmistumista. Runkolukittavien pyöräpaikkojen kasvu on jatkunut, ja niitä on nyt jo yli 1200. Uusien pyöräteiden rakentamisen määrä on vähentynyt, mutta Kivistöön valmistui kilometrin verran pikapyörätietä.

Tyytyväisyys joukkoliikenteen vaihtoyhteyksiin on parantunut asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella. Vuonna 2014 tyytyväisiä oli 79 prosenttia matkustajista.

Sähköautojen käyttöönottoa on edistetty laatimalla latauspisteiden yleissuunnitelma. Julkisia latauspisteitä on rakennettu yhdessä Vantaan Energian kanssa kuusi kappaletta. Vantaalta löytyy kaikkiaan 12 julkisessa käytössä olevaa latauspaikkaa. Kaasun tankkauspisteet puuttuvat edelleen Vantaalta. Yhteiskäyttöautoiluun varattujen pysäköintipaikkojen määrää on kasvatettu, mutta toimijaa ei vielä tällä hetkellä ole.

Seudullinen viherkehä on määritelty, ja se on mukana maakuntakaavatyössä. Vantaan sisäisistä viheryhteyksistä on tehty karttatarkastelu.

Päämääränä kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö

Kestävässä rakentamisessa ja rakennusten käytössä korostuvat energiatehokkuuden lisääminen ja laadun parantaminen.

Tonttien luovutusehtoihin on lisätty lämmityksen, käyttöveden ja sähkönkulutusta osoittavien näytölaitteiden ja ohjaavien säätölaitteiden sijoitus paikkaan, jossa niiden seuraaminen ja käyttö on helppoa ja kannustavaa. Kerrostalotonttien ener-

giatehokkuusvaatimukset sovitaan tonttikohtaisesti erikseen.

Kaupungin omien rakennusten energiatehokkuus on parantunut. Lämmitysenergian ominaiskulutus on laskenut ja sähkönkin hieman. Oman toimitilarakentamisen sekä -korjauksen energiatehokkuuden tehostamiseksi käyttöön on otettu hankekohtaiset energiatehokkuustavoitteet. Lähtökohtana toimitilojen mahdollisen jäähdyttämistarpeen suunnittelussa on aurinkosähkön hyödyntäminen jäähdytyksen energialähteenä.

Merkittävä puurakentamisen edistämiskohde, pohjoismaiden suurin puukerrostalo, nousee parhaillaan Kivistöön asuntomessualueelle. Puurakentamisen edistämiseen on haettu tietotaitoa koulutuksen avulla.

Päämääränä ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen

Riittävien virkistysalueiden varmistaminen ja ekosysteemipalveluiden toimivuuden turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä luotaessa viihtyisiä asuinalueita. Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä on parantunut. Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä on tehty aiempaa enemmän luontoselvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erillisselvityksiä. Pikkujärven ja Kkolanmäen luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat valmistuivat 2013 ja Timmermalmin ja Kylmäojan korven luonnonsuojelualueiden suunnitelmat ovat lähes valmiit. Viherrakenneselvitys on valmisteilla.

Tieliikennemelun torjuntaan liittyvät toimenpiteet eivät edenneet. Melua alentavia päällysteitä ei ole käytetty. Meluesteitä rakennettiin vuonna 2013 yhteensä 80 metrin matkalle ja vuonna 2014 ei ollenkaan.

Kahden pohjavesialueen selvitykset on tehty ja niiden pohjalta on päivitetty suojelusuunnitelmat. Rekolanojan ja Vallinojan vedenlaatua on tutkittu säännöllisesti. Krakanojasta ja Kirkonkylänojan on otettu kertanäytteet. Työryhmä on laatimassa toimintasuunnitelmaa Vantaanjoen kehittämiseksi vaelluskalavesistöksi.

Vantaan ekologisen kestävyysindikaattorit									
1 Yleinen kehitys	2010	2011	2012	2013	2014	Kehityssuunta			
Kasvihuonekaasupäästöt	1 344	1 340	1 329	1 298	*1 227	1000 t CO ₂ -ekv	😊		
Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti	6,7	6,6	6,5	6,2	*5,8	t CO ₂ -ekv	😊		
Yhdyskunnan energiankulutus	5 459,5	5 457,0	5 502,4	5 485,8		GWh	😊		
Energiankulutus asukasta kohti	27,3	26,2	26,7	26,4		kWh/as/v	😊		
2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys									
Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten osuus, krs-m ²	96,5	98,5	98,4	98,1	98,8	%	😊		
Asemakaava-alueelle rakennettujen asuntojen osuus, krs-m ²	96,3	98,1	97,8	97,8	98,6	%	😊		
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella	23,9	24,5	25,8	24,2	24,4	%	😊		
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta (%)	6,2	6,2	6,3	6,3	6,3	%	😊		
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta (%)	6,1	6,1	6,2	6,2	6,2	%	😊		
Palveluiden saavutettavuus 300 ja 700 metrin etäisyydellä (%)									
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 300 m	36,4	35,9	29,4	31,7	31,6	% kaikista vantaalaisista	😊		
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 700 m	85,8	85,7	79,3	81,5	81,3	% kaikista vantaalaisista	😊		
Päivittäistavarakaupat: 300 m	35,2	34,3	34	35	34,7	% kaikista vantaalaisista	😊		
Päivittäistavarakaupat: 700 m	72,5	71,8	71,8	73,2	72,8	% kaikista vantaalaisista	😊		
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 300 m	20,3	22,5	22	19,9	19,3	% kaikista vantaalaisista	😊		
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 700 m	61,0	65,6	68,9	63,6	60,3	% kaikista vantaalaisista	😞		
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 300 m	88,7	90,2	92,2	90,8	90,7	% kaikista vantaalaisista	😊		
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 700 m	97,7	97,7	99,8	99,7	99,7	% kaikista vantaalaisista	😊		
Päiväkodit: 300 m	60,6	57,6	57,8	57,9	57,4	% kaikista vantaalaisista	😊		
Päiväkodit: 700 m	88,9	86,7	87,9	88,2	88,0	% kaikista vantaalaisista	😊		
Alueellinen hyötyjätepiste: 300 m		35,2	46,4	47,3	47	% kaikista vantaalaisista	😊		
Alueellinen hyötyjätepiste: 700 m		85,9	93,7	93,4	93,1	% kaikista vantaalaisista	😊		
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella	23,9	24,5	25,8	24,2	24,4	%	😊		
Tiiviisti asuttujen alueiden osuus:YKR-ruutujen määrä ja osuus, kun vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)					560	kpl	😊		
vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaikista asutuista YKR-ruuduista (%)					30,5	%	😊		
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)					170	kpl	😊		

*ennakkotieto

	2010	2011	2012	2013	2014		Kehityssuunta
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaistaasu- tuista YKR-ruuduista (%)					9,3	%	😊
Tiiviillä alueilla asuvien osuus: asukkaiden määrä YKR-ruuduilla, kun asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 20 asukasta/ha					160 994	asukasta	😊
osuus koko väestöstä					78,2	%	
asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 50 asukasta/ha					87 145	asukasta	😊
osuus koko väestöstä					42,3	%	😊
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta (%)	6,2	6,2	6,3	6,3	6,3	%	😊
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta (%)	6,1	6,1	6,2	6,3	6,3	%	😊
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella (%)	23,9	24,5	25,8	24,2	24,4	%	😊
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä			52 170			asukasta	😊
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä			35 270			asukasta	😊
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä, raken- nuksessa hiljainen julkisivu			9 340			asukasta	😊
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä, raken- nuksessa hiljainen julkisivu			7 940			asukasta	😊
3 Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus							
Yhdyskunnan sähkön kulutus							
Asuminen ja maatalous	645	682	683	252		GWh	😊
Teollisuus	357	293	294	291		GWh	😊
Palvelut ja rakentaminen	866	869	910	902		GWh	😊
Yhteensä	1 909	1 844	1 887	1 844		GWh	😊
Yhdyskunnan sähkön kulutus asukasta kohti							
Asuminen ja maatalous	3 224	3 360	3 327	3 136		kWh/as/v	😊
Teollisuus	1 835	1 443	1 432	1 399		kWh/as/v	😊
Palvelut ja rakentaminen	4 534	4 281	4 432	4 338		kWh/as/v	😊
Yhteensä							
Yhdyskunnan veden kulutus	239	245	233	238		l/as/vrk	😞
Kaukolämmän hankinta energialähteittäin							
Maakaasu	1 305	1 068	980	823	512	GWh	😊

	2010	2011	2012	2013	2014		Kehityssuunta
Hiili	668	695	945,7	960	795	GWh	😊
Öljy	76	4	4	7	18	GWh	😞
Ydinvoima	0	0	0	0		GWh	😊
Uusiutuvat	6	0	0	0		GWh	😊
Sekajäte					442	GWh	😊
Yhteensä	2 055	1 767	1 930	1 790	1 767	GWh	😊
Kaicolämmön tuotantotapaosuudet							
Maakaasu	63,5	60,4	50,8	46,0	29,0	%	😊
Hiili	32,5	39,3	49,0	53,6	45,0	%	😊
Öljy	3,7	0,2	0,2	0,4	1,0	%	😞
Ydinvoima	0	0	0	0	0	%	😊
Uusiutuvat	0,3	0,0	0,0	0,0	12,5	%	😊
Sekajäte					12,5	%	
Kaicolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus (kaikki rakennukset)				27,6		%	😊
Sähkön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	20	19,1	18,2	19,8	19,5	kWh/rm3	😊
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	45,0	48,8	49,1	41,9	40,5	kWh/rm3	😊
Veden ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	157	142	139	134	144	l/m3	😞
Ilmanlaatu huono tai erittäin huono	55	52	32	53		tuntia vuodessa	😊
Hengitettävien hiukkasten (PM10) vuorokausiraja-arvon ylitysten määrä	8	4	1	4		kpl	😊
Yhdyskunnan jätevesikuormitus							
Kokonaisfosforikuormitus (P)	0,07	0,06	0,07	0,05		g/as/vrk	😊
Biologinen hapenkulutus (BHK)	1,7	1,5	1,8	1,4		g/as/vrk	😊
Kokonaistypikuormitus (N)	2,0	2,0	2,2	1,7		g/as/vrk	😊
Jätteen käsittelypaikalle loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä	313	268	259	246		kg/as/v	😊
Kaupungin kiinteistöjen tuottama yhdyskuntajätteen määrä/työntekijä		251	294	296	297	kg/kaupungin työntekijä	😊
Kaupunkiorganisaation vuotuinen jätteiden materiaalihyötykäyttöaste		33	43	47	48	%	😊

	2010	2011	2012	2013	2014		Kehityssuunta
4 Liikkumisen kestävyys							
Henkilöautojen määrä	491	508	515	518	525	autoja/1000 as	😊
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	0,51	0,52	0,53	0,55		matkaa/as/vrk	😊
Työsuuhdematkalipun käyttäjät	2 997	4 218	4 807	5 602	6 171	käyttäjää	😊
5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus							
Paperinkulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa	3 394	3 240	3 509	3 028	2 583	A4/kaupungin työntekijä	😊
Ympäristönäkökohdat huomioivat kaupungin hankinnat		36	50	64	81	%-osuus keskitetyistä hankinnoista	😊
Ympäristösertifioitui koulut ja päiväkodit	7	6	10	10	14	lkm	😊
Koulutettuja ekotukihenkilöitä yhteensä/100 kaupungin työntekijää	1,4	2,4	3,8	4,7	5,4	ekotukihenkilöt/100 kaupungin työntekijää	😊
Luontoretkille osallistujat	383	580	386	457	450	osallistujaa	😊
6 Ympäristötoiminnan taloudelliset tunnusluvut							
Toteutunut rahankäyttö							
Ympäristötuotot	282 000	220 000	212 000	381 000	235 000	euroa	
Ympäristökulut	20 207 000	23 045 000	21 268 000	22 586 000	22 340	euroa	
Ympäristöinvestoinnit	1 366 000	6 487 000	5 504 000	1 966 000	2 780 000	euroa	
Ympäristövastuu ja ehdollinen ympäristövelka							
Ympäristötuotot kunnan toimintatuotoista	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	%	
Ympäristötuotot suhteessa asukaslukuun	1,4	1,1	1	1,8	1,12	€/as	
Ympäristökulut kunnan toimintakuluista	1,7	1,7	1,5	1,6	1,6	%	
Ympäristökulut suhteessa asukaslukuun	101,0	113,5	103,6	108,6	106,0	€/as	
Ympäristöinvestoinnit kunnan käyttöomaisuusinvestoinneista	0,7	3,7	3,3	1,1	1,7	%	
Ympäristöinvestoinnit suhteessa asukaslukuun	6,8	32,0	26,8	9,5	13,2	€/as	

Ympäristöohjelman seuranta

Ympäristötietoisuuden vahvistaminen ja ympäristöjohtamisen kehittäminen			
Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Uudet työntekijät perehdytetään kaupungin ja työyksikön ympäristötoimintaan	Ympäristökeskus ja henkilöstökeskus	Kaupungin perehdytysoppaaseen lisätty ympäristöasiat	Uuden työntekijän valmennukseen tulee 2015, perehdytysoppaasta olleet välillä poissa.
Esimiesten koulutustarjottimella on mahdollisuus osallistua ympäristöjohtamisen koulutukseen	Ympäristökeskus, henkilöstökeskus	Ympäristöjohtamiskoulutus on lisätty koulutustarjottimelle	Uusien esimiesten valmennuksessa mukana kaikille. Koulutustarjottimella ei ole ollut ympäristökoulutusta
Henkilöstöä kannustetaan kehittämään materiaali- ja energiatehokkuutta mm. InnoLa-laatupalkintoon osallistumalla	Taloussuunnittelu, kaikki toimialat	Materiaali- ja energiatehokkuuteen liittyvien hakemusten määrä InnoLa-laatupalkintokilpailussa	InnoLan 75 ideasta 19 koski materiaali- tai ympäristötehokkuutta. Sähkönsäästö-pilotteja n 15 vuonna 2014 sivissä ja sosterissa
Ympäristöviestintä on ajankohtaista ja vaikuttaa asenteisiin ja toimintatapoihin	Kaikki toimialat	Sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutettu ympäristöviestintäsuunnitelman vuosikellon mukaisesti	Kaupungin ympäristöviestintäsuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2013 ja viestintä suunnitelmallista ja siinä hyödynnettiin enemmän sosiaalista mediaa. Ympäristökeskuksella omat fb-sivut. Sivissä sisäinen viestintä aktiivista.
Ympäristöpalveluista tiedotetaan asukkailla yhteispalvelupisteissä, tarjotaan ympäristöneuvontaa (muun muassa julkinen liikenne, kierrätys, jätteet, ilmanlaatu). Yhteispalvelupisteiden henkilökunnalle järjestetään lisäkoulutusta ympäristöneuvontaan	Kuntalaispalvelut	Yhteispalvelupisteiden koulutettujen määrä	Yhteispalvelupisteissä on tarjolla HSY:n materiaalia ja henkilökuntaa koulutettiin ympäristöasioista vuonna 2013 ja 2014. Lisäksi osa asiakaspalveluhenkilöstöstä on käynyt ekotukikoulutuksen.
Ympäristöjohtaminen on osa johtamisjärjestelmää	Kaikki toimialat	Ympäristönäkökulma kirjattu toimialan/tulosalueen vuosittaisiin tavoitteisiin	Sivissä ja sosterissa myös tulosalueiden tavoitteissa, matossa toimialan ja lähes kaikkien tulosalueiden tavoitteissa, hankintakeskuksen tavoitteissa mukana.
Ympäristötavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti	Kaikki toimialat / ympäristökeskus	Ympäristöohjelman seuranta liitetään vuosittaiseen kaupungin ympäristöraporttiin	Vuosi 2014 raportoidaan 2015
Ympäristöjärjestelmää (esim. Ekokompassi, energiaskannaus) noudattavien kaupungin liikelaitosten ja tytäryhtiöiden määrää kasvatetaan	Konserni ja asukaspalvelut, ympäristökeskus	Ympäristöjärjestelmää noudattavien kaupungin liikelaitosten ja tytäryhtiöiden määrä	Järjestelmän rakentaminen alkamassa K-U Pela ja Työterveys liikelaitos (kaupungin omassa kiinteistössä Kielotie 14 valmistumassa). Yhteisöjen hallintoelimille järjestettiin koulutusta ja samalla markkinoitiin Ekokompassia

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Yhteisöille myönnettäviin avustuksiin lisätään vaatimus ympäristökriteerien täyttymisestä. Avustus-hakemuksissa vaaditaan selvitys ympäristöasioiden ottamisesta huomioon toiminnassa	Kuntalaispalvelut	Hakemuksiin on liitetty ohjeistus (ja lomakkeisiin tarkemmat kysymykset)	Osassa avustushakemuksissa kysytään ympäristöasioiden huomioonottamisesta toiminnassa.
Palveluntuottajia ohjeistetaan kestävän kehityksen mukaiseen palveluntuottamiseen. Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan ohjeistus sisällytetään sopimuksiin	Kaikki toimialat	Kaikkiin uudistettuihin sopimuksiin on sisällytetty kestävän kehityksen mukainen ohjeistus	Etenee sitä mukaa kun uusia sopimuksia tehdään tai vanhoja uusitaan. Hankintakeskuksen sopimus pohjassa on vakiokohtana kestävä kehitys. Sosterin palveluhankintojen käsikirjassa ohjeistus, jossa kestävä kehityksen näkökulmia on avattu. Kaupungin hankintaohjeita lähdetään päivittämään vuoden 2015 aikana. Kestävä kehitys tullaan integroimaan uusiin ohjeisiin kattavasti.
Ympäristöön liittyvää tutkimus- ja kehitystoimintaa vahvistetaan	Kaikki toimialat	Käynnissä olevat kehitys- ja tutkimushankkeet	Vuonna 2014 päättyi useita kolmivuotisia hankkeita. Uusia käynnissä olevia, joissa Vantaa mukana 2014: Finsolar -hanke ja SE 5 -sisäilmasto ja energiatehokkuus

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista tehostetaan hyödyntämällä yhteistyökumppaneita	Ympäristökeskus, viestintä	Ilmastoinfon ja kuluttajien energianeuvonta (ASIAA!)-hankkeen suoritteet eli ohjattujen asiakkaiden määrä sekä näiden asioiden esillä olo viestimissä. (Ilmastoinfon toiminnassa ei pystytä kattavasti seuraamaan asiakkaiden määriä)	Ilmastoinfon kampanjoita Vantaalla kolme, lisäksi koko seudun kampanjoita ja Ilmastosanomat kaksi kertaa vuodessa (2014) ASIAA-hanke tavoittanut 1513 (577) kuluttajaa, 41 (10) tilaisuutta vuonna 2014 (2013). Hankkeessa tehty kokeiluja taloyhtiöiden hallitusten jäsenten koulutamisessa sekä tehty lisäksi energiatuki-henkilöiden koulutusta. Energialuennot Vantaan Aikuisopistossa (33 taloyhtiöiden edustajaa)
Ilmasto- ja ympäristövaikutusten kevyt arviointi otetaan käyttöön suurten investointien yhteydessä	Kaikki toimialat	Ilmastovaikutusten arviointi tehty suurissa investoinneissa/hankinnoissa, lkm.	Seurataan Helsingin ja Turun pilotteja (infra ja talonrakennus)

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Ympäristökriteereitä käytetään hankinnoissa kattavasti. Tarjouskilpailuissa otetaan huomioon ympäristökriteerit valintaperusteena tai ehdottomana edellytyksenä. Hyödynnetään mm. Motivan ja Julia-projektin ympäristökriteereitä	Kaikki toimialat	Hankintakeskuksen järjestämistä tarjouskilpailuista vuositason arvosta laskettuna 50 %:ssa käytetään ympäristökriteerejä vuonna 2013. Vuosina 2014-2016 ympäristökriteerejä käytetään 60%:ssa tarjouskilpailussa. Palveluhankinnat, joissa on käytetty ympäristökriteereitä, % (hajallaan ei seuranta)	Vuonna 2013 64 % Hankintakeskuksen kilpailutuksissa määrällisesti kaikista kilpailutuksista yli 60% on käytössä ympäristökriteerejä ja/ tai vaatimuksia. Matossa tilakeskuksessa rakennushankkeissa energiatehokkuusvaatimukset, kuljetuspalveluissa vaatimuksia. Sosterin ja tilaajapalveluiden hankinnoissa ympäristökriteerien ja vaatimusten käyttö on edennyt. Sivissä jonkin verran käytössä, mutta ei seuranta.
Tietoteknisten laitteiden hankinnoissa (leasing) huomioidaan tuotteiden ympäristökuormitus tuotteen koko elinkaaren ajalta (tuotanto, käyttö ja kierrätys)	Tietohallinto	Kansainväliset ympäristökriteerit käytössä laitehankinnoissa	Kaikissa hankinnoissa vaatimukset käytössä (Green it tai Energy star 3,4) 2013, vuonna 2014 hankinnat siirtyneet hankintakeskukseen ja kaikissa laitehankinnoissa ympäristövaatimukset mukana.
Energiankulutus vähenee toimitilatehokkuutta parantamalla	Kaikki toimialat	Toimitilojen energiankulutus (mittari ei sopiva)	Konsakselle uusia tehokkaita tiloja, sosterissa lisätty tehokkuutta. Toimitilaverkkotarkasteluja aloitettu
Energiankulutus vähenee liikumistarvetta vähentämällä	Kaikki toimialat	Etätyöpäivien määrä (ei pystytä seuraamaan)	Sopimusten määrä kasvanut
	Kaikki toimialat	Etäneuvottelujen määrä (ei pystytä seuraamaan)	Soster käyttää etäneuvotteluja ja etä-tulkkausta, Lync käytävissä vähitellen syksystä 2014, mutta ei vielä aktiivisessa käytössä.
	Kaikki toimialat	Lunastettujen työmatkaseteleiden määrä	49688 kappaletta(2013) ja 56055 kappaletta (2014)
	Varikko	Paikannuslaitteet käytössä kaupungin ajoneuvoissa	Järjestelmä tuotantokäytössä , laitteet asennettu n. 70 % ajoneuvoista
	Varikko	Kaupungin sisäinen autojen yhteiskäyttöjärjestelmä käytössä	Ajoneuvojen yhteiskäyttö toiminnassa Varikon kautta
Energian kulutus vähenee katuvalaistuksessa	Kuntatekniikan keskus	Katuvalaistuksen energiankulutus/led-valaisimien osuus	Led valaisimia asennettu vuonna 2013 173 kappaletta ja 2014 588 kpl. Yhteensä noin 1136 kpl. Osuus valaisimista noin 3 %.

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Kehitetään työllisyyspalvelujen kierrätys- ja korjauspalvelua sekä edistetään kierrätysmateriaalien käyttöä	Työllisyyspalvelut	Tehty selvitys kierrätys- ja korjauspalveluiden mahdollisuuksista. Yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt sopimukset. Kierrätysmateriaalien käyttö suhteessa tehtyihin materiaalihankintoihin	Selvitystä ei ole tehty, mutta kierrätys- ja korjauspalvelua lisätty. Kierrätysmateriaalia käytetään runsaasti, osuutta vaikea selvittää.
Materiaalitehokkuutta parannetaan toimintatapo- ja muuttamalla kaupungin toimipisteissä	Kaikki toimialat	Jätteen määrä Paperinkulutus Sähköisen arkistoinnin osuus Kertakäyttötutteen määrä Veden kulutus	Jätteen kokonaismäärä kasvanut, mutta lajittelu parantunut, tietoja vain HSY:lle toimitetuista jätteistä. Paperinkulutus on laskenut, työntekijää kohden 3028 arkkia 2013 ja 2583 arkkia 2014. Kirjastoissa lisätty e-aineistoa Rakennusvalvonnassa sähköiset hakemukset/lupapiste.fi. Kertakäyttötutteen on vuonna 2014 hankittu runsaalla 50 000 eurolla, joita runsas puolet Vantti Oy:n käyttöön. Veden kulutuksessa ei merkittävää muutosta (2012 139 l/r-m3, 134 l/r-m3 ja 2014 144 l/r-m3)
Tietohallinnon ohjausyh- mässä maaliskuussa 2012 vahvistettujen ”Tulostamisen linjaukset Vantaan kaupungilla” -periaatteiden mukaisesti siirrytään kokonaistulostamiseen, joka mahdollistaa turvatulostamisen, tulostamisen raportoinnin ja seurannan yksikkötasolla ja myöhemmin henkilötasolla sekä oheislaitteiden ja tulostustarvikkeiden vähentämisen	Tietohallinto, hankintakeskus	Kilpailutus tehty ja sopimustoimittaja valittu. Tavoitteena vähentää tulosteiden, oheistulostimien ja tarvikeostojen määrää jokaista 10 %:lla. Vuonna 2014 tavoitteena vähentää tarvikeostojen määrää 20 %.	Kilpailutus viivästynyt
Microsoft Lync -ohjelman käyttöönoton (tavoite 2013 aikana) jälkeen etäneuvottelun käyttäminen mahdollisimman laajamittaisesti ja sitä kautta liikumisen tarpeen vähentäminen toimipisteiden välillä. Lync mahdollistaa mm. etäneuvottelut, materiaalien työstämisen yhteistyössä eri toimipisteistä sekä pika- viestimisen	Tietohallinto	Etäneuvottelujen määrä	Käyttöönotto alkanut 2014, ei vielä laajassa käytössä. Sosterissa vuodesta 2013 käytössä mm. etätulkauksessa

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Siirtyminen sähköisiin toimintatapoihin yhdessä laitepolitiikan kanssa (kannettavat tietokoneet) mahdollistaa myös erilaiset toimintamallit esim. liikkuvan työskentelyn tai etätöön	Tietohallinto ja kaikki tulosalueet	Laitepolitiikka päivitetty ja sähköisen asioinnin ja itsepalvelun määrä	Uudet koneet pääsääntöisesti kannettavia

Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Otetaan palvelujen järjestämisessä ja valmiussuunnitelmissa huomioon ilmastomuutoksen vaikutukset, kuten sään ääri-ilmiöiden ja tulvien yleistymisen	Sosiaali- ja terveystoimi, Konserni ja asukaspalvelut	Muutokseen sopeutuminen lisätty valmiussuunnitelmaan	soster; valmiussuunnitelman päivityksen yhteydessä syksyllä 2014. Kotipalvelut varautunut.
Tulvavahinkojen hallintaa kehitetään	Kuntatekniikan keskus	Kartta tulvariskialueista laadittu. Tulvariskialuetiedot sidottu kiinteistöjärjestelmään. Tulvakorkeudet määritetty Tulvariskialueen asukkaita ja kiinteistöjen omistajia tiedotettu tulvariskeistä	Kartta laadittu, korkeudet määritetty osittain, asukkaita tiedotettu Sitominen kt-järjestelmään siirtyy vuodelle 2015
Hulevesien hallintaa parannetaan	Kuntatekniikan keskus	Hulevesien suunnittelun ohjeistus. Purokäytävien mitoitushjeet kaavoitusta varten. Hulevesien imeytämisen ja pidättämisen suunnitteluperiaatteet ja neuvonta järjestetty logistiikka-alueille ja erillispientalotonttien rakentajille.	Toteutuneet, paitsi purokäytävien mitoitus
Lumenvastaanoton kapasiteetti turvataan	Kuntatekniikan keskus	Laadittu selvitys lumi-logistiikasta	Kapasiteetti turvattu, selvitystä ei tehty
Viheralueet kehitetään sään vaihteluita sietäviksi	Kuntatekniikan keskus	Vantaan kasvillisuuden linjaukset määritetty Helsingin kasvillisuuden linjaukset-mallia hyödyntäen	Selvitys tehty ja linjaukset valmisteilla
Metsiin sitoutuneen hiilen määrän annetaan kasvaa	Kuntatekniikan keskus	Metsäsuunnitelmaa ja vuosityöohjelmia toteutettu	Toteutui osittain, hakkuumäärät pienempiä kuin tavoite

Ekotehokas kaupunkirakenne

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Kaupunkirakenne tukeutuu raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatuikätyviin. Asemanseutuja täydennysrakennetaan ja uudistetaan. Uusien asuinalueiden rakentaminen kehäradan ympäristöön	Kaupunkisuunnittelu, Kuntatekniikan keskus	Rakennustehokkuudet asemien läheisyydessä (400, 600 ja 1000m etäisyydellä). Toteutunut rakentaminen k-m2 asuinrakennukset, työpaikat ja palvelut.	Koivukylässä, Rekolassa ja Tikkurilassa hieman kasvua kaikilla vyöhykkeillä, näistä merkittävin kasvu Tikkurilassa 400 m. Hieman kasvua myös Myyrmäki 600 ja 1000 m, Hiekkaharjussa 1000 m. Asuntorakentamisessa hyvää kasvua kaikilla vyöhykkeillä Tikkurilassa ja Rekolassa, kohtuullisesti Koivukylässä. Myyrmäessä ja Hiekkaharjussa hyvää kasvua 600 ja 1000 m. Muu rak. merkittävintä Tikkurilassa kaikilla vyöhykkeillä.
Kaavojen valmistelussa arvioidaan ilmastovaikutukset MALTTI-laskurin avulla	Kaupunkisuunnittelu	Osuus kaavoista, joissa laskenta on tehty. Osuus kaavoista, joissa päästövähennysmahdollisuuksia on hyödynnetty ja CO2-vähennemä	Maltti laskuria testattu 3 kaavassa, mutta ei hyödynnetty vielä
Pyöräilyn osuus kasvaa kulkutapajakaumasta	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	Pyöräilyn kehittämissuunnitelma laadittu Pyöräpaikkojen lukumäärä Pyöräteiden kmmäärä Selvitys asemanseutujen pyöräteistä ja katkeavista pyörätieyhteyksistä tehty (2015)	Valmistuu liikennepoliittisen ohjelman myötä 2015 Runkolukittavia pyöräpaikkoja 1242 kpl, 1370 telinepaikasta Pyöräteitä 640 km
Joukkoliikenteen osuus kasvaa merkittävästi kehäradan valmistuttua asemien ja terminaalien vaihtoyhteyksiä parantamalla	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, tilakeskus	Joukkoliikenteen kulkutapaosuus (tiedot ei vuosittain saatavissa) Tyytyväisyys vaihtoyhteyksiin	HSL:n joukkoliikenteen asiakastyytyväisyystutkimus, kevät 2014: Vaihtaminen toiseen välineeseen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 79 %
Yhteiskäyttöautoilua edistetään varaamalla pysäköintipaikkoja kadun varsille ja pysäköintilaitoksiin	Kuntatekniikan keskus, yrityspalvelut	Yhteiskäyttöautoiluun varattujen pysäköintipaikkojen määrä	Kasvanut, mutta ei toimijaa tällä hetkellä
Sähköauto- ja vähäpäästöisten liikenteen edistämisen latauspisteverkostoa laajentamalla	Kaupunkisuunnittelu	Sähköautojen latauspisteiden määrä Kaasutankkauspisteiden määrä	12 pistettä kaupungin alueella, kaupunki tehnyt yhdessä Vantaan Energian kanssa kuusi pistettä. Suunnitelma tehty Kaasutankkauspisteet eivät toteutuneet
Vantaa tukee kaavoitusratkaisuisa viherkehän säilyttämistä	Kaupunkisuunnittelu, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Viherkehä ja yhteydet viherkehään säilyvät yhtenäisinä	Viherkehä mukana maakuntakaavatyössä, yhteyksiä määritelty, tehty karttatastelu

Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Maankäytössä sopimuspolitiikkaa hyödynnetään tapauskohtaisesti kestävän rakentamisen edistämiseen	Yrityspalvelut	Sopimusten osuus, joissa mukana esimerkiksi hulevesiasiat, energiatehokkuus, %	Ei sopimuksissa, mutta tontinluovutus-ehtoissa
Tontinluovutusehtojen ympäristövaatimukset tarkistetaan vuosittain	Yrityspalvelut, rakennusvalvonta	Vuosittainen tarkistus tehty	Lämmityksen, käyttöveden ja sähkön kulutusta osoittavat näyttölaitteet ja ohjaavat säätölaitteet on sijoitettava sellaiseen paikkaan, että niiden seuraaminen ja käyttö on helppoa ja kannustavaa. Kerrostalotonttien energiatehokkuusvaatimukset sovitaan tonttikohtaisesti erikseen. Tarkistus tehty 2014, ei muutoksia
Parannetaan kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta suunnittelun ja ohjauksen avulla. Kehitetään ylläpidon ja huollon toimintatapoja ja tehdään rakennusten energiankäyttö näkyväksi	Tilakeskus, kaikki toimialat	Energiankulutus käyttäjää kohden Huolto- ja ylläpitosopimukset tarkistettu Infotaululla varustettujen rakennusten määrä, %	Energiankulutus laskenut, huoltosopimukset tarkistetaan 2015, infotauluja ei ole toteutettu
Kehitetään kaupungin omaa toimitilarakentamista energiatehokkaaksi hankekohtaisesti	Laaditaan tavoitteet hankekohtaisesti	Toimitilojen osuus energiatehokkuusluokissa, %	Energiatehokkuustavoitteet asetetaan hankekohtaisesti.
Rakennusvalvonnan energianeuvonnalla ohjataan rakentajia tekemään energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä	Rakennusvalvonta	Luvitettujen rakennusten energialuokka Rakennusvalvonnan neuvontatilaisuuDET	Pientalot A 0 %, B 37 %, C 63 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 9 %, C 91 % Energialuokkien perusteiden määrittäminen muuttui 1.7.2013, jonka takia ajankohtaa aikaisemmat luokitukset eivät ole vertailukelpoisia myöhempien luokitusten kanssa. Neuvonnassa mukana energia-asiat, henkilökunta koulutettu Rakennuslupamaksussa alennus energiatehokkuusvaatimukset ylittävälle
Kaupunki säästää omassa toiminnassa energiaa 9 % vuoteen 2016 mennessä verrattuna vuoteen 2008 tekemällä kuntien energiatehokkuussopimuksen toteuttamisohjelman mukaiset toimet	Tilakeskus, kaikki toimialat	TEM:lle vuosittainen raportoitavat energiankulutusluvut (ympäristöraportin tunnusluku- taulukoissa)	Toimitilojen lämmön ominaiskulutus laskenut, sähkön hienoisessa laskussa 2014.
Uusiutuvan energian käyttöä edistetään laatimalla uusiutuvan energian kuntakatselmus vaiheittain	Ympäristökeskus, tilakeskus	Aurinkoenergian hyödyntämiseen soveltuvien kattopintojen kartoitus	Ei tehty 2013-2014, tulossa mahdollisesti hanke 2015, jonka yhteydessä tehdään selvitys.

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Edistetään asuinrakennusten korjaamista energia- tehokkaiksi selvittämällä asuntolainarahaston avustuksien käyttömahdol- lisuuksia energiatehokkaa- seen korjausrakentamiseen	Yrityspalvelut	Selvitys tehty ja myöntämisperusteita tarkistettu	Selvitys tehty, mutta myöntämisperus- teita ei ole tarkistettu
Vantaa edistää omalta osal- taan puurakentamista	Kaupunkisuunnit- telu, rakennusval- vonta, tilakeskus	Puurakenteisten pien- ja kerrostalojen osuus uudisrakennuksista kasvaa	Kivistön puukerrostalo, tietoa hankittu puurakentamisesta

Ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Parannetaan luonnon mo- nimuotoisuuden huomioon ottamista suunnittelun ja rakentamisen lähtökoh- daksi	Ympäristökeskus, kaupunkisuunnit- telu	Hankekohtaisesti arvioitu selvitystarve ja toteutuma	Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydes- sä on tehty aiempaa enemmän luonto- selvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erillisselvityksiä.
Laaditaan monimuotoisuu- den seurantajärjestelmä	Ympäristökeskus	Laadittu suunnitelma indikaattoreiden kehit- tämiseksi	Suunnitelma laadittu
Hyödynnetään luontai- set kasvupaikkatekijät ja alkuperäinen kasvillisuus pihojen suunnittelussa	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Selvitys laadittu, toteu- tettu kpl	Toteutuu tilakeskuksessa, varsinaista selvitystä ei ole laadittu
Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus turvataan tiivistyvässä kaupunkirakenteessa	Kaupunkisuunnit- telu	Viherrakenneselvitys valmistunut	Valmisteilla
Liikennemelu vähenee	Kuntatekniikan keskus	Melua vaimentavien päälysteiden käyttö/ m ² , katu-m Melusteiden rakenta- minen /esteiden pituus m Nopeusrajoituksia alennettu	Päälysteitä 0 km, melusteita 80 m (2013) ja 0 km (2014). Nopeusrajoituk- sia alennettu 2014
Ilmanlaatu paranee toteut- tamalla ilmansuojeluoh- jelman mukaiset toimen- piteet	Ohjelmassa maini- tut vastuutahot	Tehdään ilmansuojelun toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet	Erillinen seuranta, osa toimenpiteistä toteutunut
Pohjavesien laatu ja määrä turvataan selvittämällä pohjavesialueiden tila ja tekemällä tarvittavat suoje- lutoimenpiteet	Ympäristökeskus	Tarpeelliset pohjaveden suojelutoimenpiteet tehty HSY:n selvityksen pohjalta	Suojelusuunnitelmia on tarkistettu
Pintavesien tila paranee jatkuvalla laadun seuran- nalla	Ympäristökeskus	Pintavesien tilaa seu- rattu tutkimussuunni- telman mukaan Laaditaan selvitys suo- lauksen vaikutuksista	On seurattu Ei tehty

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Vantaanjokea kehitetään vaelluskalavesistönä	Kuntatekniikan keskus, ympäristökeskus	Poistetaan haitallisimmat virtavesiselvityksessä todetut liikkumiseesteet	Työryhmä valmistelee
Luonnonsuojelualueita kehitetään tärkeänä osana ekologista verkostoa	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Luonnonsuojelualueille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmia 1 kpl vuodessa.	Vuonna 2013 laadittu kaksi ja vuonna 2014 valmistumassa kaksi suunnitelmaa
Selvitetään kosteikkojen rakentamista Vantaalle vesiensuojelun ja monimuotoisuuden edistämiseksi	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Selvitys tehty	Vuoden 2015 tavoite

Ympäristövalitukset Vantaalla

Ympäristövalitusten määrä viimeisen kymmenen vuoden aikana on ollut laskusuunnassa, vaikka vuonna 2013 valitusten määrä oli edellisiä vuosia selvästi suurempi. Vuonna 2014 ympäristökeskuksen tietoon tuli 179 ympäristövalitusta, joka on 45 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Suurin yksittäinen valitusten syy on ollut usean vuoden ajan ympäristön roskaaminen. 2000-luvun alkupuolella roskaaminen oli ympäristövalituksen syynä yli puolessa tapauksissa. Viime vuonna roskaamisvalituksia tehtiin 95 kappaletta, mikä on 53 prosenttia kyseisen vuoden kaikista ympäristövalituksista. Roskaantumisessa vaarallisia jätteitä koskevat valitukset ovat selvästi vähentyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Veteen tavalla tai toisella liittyvien ympäristövalitusten määrä on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina. Vuonna 2014 vesiasioista tehtiin ympäristökeskuksen tietojen mukaan 24 valitusta. Valitukset liittyivät muun muassa öljyn tai jäteveden päästöstä luonnonvesiin tai hulevesien joutumisesta naapurikiinteistön puolelle.

Savuvalitusten määrä väheni. Vuonna 2014 ympäristökeskuksessa kirjattiin 8 savuvalitusta, kun niitä edellisenä vuonna oli 25 kappaletta.

Melusta tehtyjen ympäristövalitusten määrä on vaihdellut viime vuosina vajaasta kahdestakymmenestä reiluun kolmeenkymmeneen. Meluvalituksia tehdään niin liikennemeluista kuin esimerkiksi murskaamoista ja rakentamisen aiheuttamasta melusta. Vuonna 2014 tehtiin 18 meluvalitusta.

Muut-ryhmään kuuluvat muun muassa ympäristövalitukset hajusta, luvattomista ojan kaivuista tai kuolleista eläimistä. Tähän ryhmään kuuluvien ympäristövalitusten määrä laski vuoden 2013 kaikkiaan 50:stä valituksesta 29:än ympäristövalitukseen vuonna 2014.

